

[Tommy Dinesen]

eksempel kan nævnes, at den nu nedlagte katamaranrute mellem Kalundborg og Århus regnede med årligt at skulle befordre 180.000 passagerer, som skulle hentes fra DSB og indenrigsflyveruterne.

Som noget nyt i forslaget i forhold til tidligere fremsættelser er det foreslået, at de amtskommuner, der som regionsmyndighed er berørt, bliver spurgt om miljøkonsekvenser og trafikale gener ved eventuel godkendelse af en færgerute. Dette skete ikke, da »Vognmandsruten«, der sejler mellem Korsør og Nyborg, fik godkendelse til sejlads, og man har nu fået en trafik, der mest består af lastbiler, igennem byerne med de gener, det har givet beboerne i de berørte områder.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at det er nødvendigt med en planlægning på færgeområdet, da det ellers bliver umuligt at gennemføre en langsigtet planlægning bl.a. inden for DSB, hvilket vil medføre, at DSB kan komme i den situation at skulle have skatteborgerne til at betale mere til den kollektive trafik, da DSB skal sejle på alle tider af døgnet, også når der ikke er ret mange passagerer med.

I øvrigt henvises til beslutningsforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Den første sag på dagsordenen var:

1) *Forhandling om redegørelse nr. R 2:*

Justitsministerens redegørelse af 10. oktober 1984 om den aktuelle flygtningesituation.

(Redegørelsen anmeldt 10/10 84. Redegørelsen givet 10/10 84. Meddelelse om forhandling 10/10 84).

Forhandling

Ole Espersen (S):

Vi skal i dag behandle redegørelse nr. R 2 fra regeringen, og der er uægtelig væsentlig forskel på den første redegørelse og den, vi skal drøfte i dag. Den første var jo statsministerens åbningsredegørelse. Den var præget af meget stor optimisme med hensyn til den økonomiske udvikling. Vores ordfører kunne ligefrem sammenfattende sige, at redegørelsen nærmest beskrev et økonomisk mirakel her i landet.

Dagens redegørelse er ganske anderledes i sin tone. Den er præget af dystre, nærmest en katastrofepræget stemning, i anledning af økonomiske problemer. Hvilke økonomiske problemer er det så? Jo, det er de problemer, der skyldes, at et væsentlig større antal flygtninge er søgt til Danmark i år, end det skete i de umiddelbart foregående år. Der skal åbenbart ikke ret meget til at vælte miraklet. De ulykkelige mennesker, som langt de fleste flygtninge er, har vi i hvert fald tilsyneladende ikke råd til at gøre noget for – på trods af den hævdede store økonomiske fremgang.

Der er to mulige forklaringer. Den første er, at justitsministeren og regeringen ikke selv tror på det økonomiske mirakel. Den anden er, at det både i Danmark og over for udlændinge skal gælde, at miraklet i al fald ikke skal komme de allersvageste grupper til gode. Vi er i socialdemokratiet bange for, at der nok er noget rigtigt i begge forklaringer.

Justitsministeren må have følt sig i en underlig situation. Han har gentagne gange fremhævet forliget med socialdemokratiet om netop fremmedloven, herunder flygtningene, for at bevise regeringens bredde i det politiske arbejde. Ministeren har gentagne gange fremhævet de væsentlige humanistiske landvindinger i den ny fremmedlov. Nu, hvor landvindingerne ser ud til at komme til at koste penge, er hverken forlig eller humane hensyn længere afgørende.

Det er naturligt, at et regeringsmedlem, når en væsentlig ny situation opstår, ønsker at give folketinget en saglig orientering, men denne redegørelse er underlig polemisk i sin form og ubehagelig i sit indhold.

Ministeren starter med at citere Dansk Flygtningehjælps ny formand, professor Thor A. Bak, som har sagt, at den ny flygtningelov er god, den mest menneskevenlige af sin art i verden – hvorefter ministeren afslutningsvis spørger, om det nu også var denne retstilstand, folketinget ønskede. Ministeren siger videre, at hvis det er tilfældet, går han ud fra, at folketinget også er indstillet på at betale de meget store omkostninger, der i en lang årrække vil være forbundet hermed. Det er en overordentlig polemisk påstand. Som det vil fremgå af det følgende indlæg, fra min gruppefælle hr. Torben Lund, har Danmark under den tidligere fremmedlov oplevet betydelig større flygtningetilstrømninger.

[Ole Espersen]

Ministeren siger, at Danmark ved gennemførelsen af loven påtog sig en i international henseende ensidig og i national henseende uoverskuelig forpligtelse. Man må spørge: har ministeren virkelig indgået forlig om noget, som han anser for ensidigt og ganske uoverskueligt?

Reglerne har medført resultater, der efter ministerens opfattelse nærmer sig det groteske; f.eks. har vesttyske statsborgere søgt asyl og haft ret til at være her under sagens behandling. En ordentlig administration af loven ville vist højst kræve et par uger til at afgøre en sag af den karakter. Hvad er i grunden katastrofen ved, at et par vesttyskere er her et par uger eller tre? Det oplever vi unægtelig en række eksempler på i årets løb, sommer og vinter.

Jeg beklager dybt denne polemiske holdning og beskrivelsen af den ny lov, som om den skulle medføre uoverskuelige problemer og vanskeligheder. Gennem sin negative holdning over for loven og over for udlændinge, der måske misbruger asylreglerne, handler ministeren måske partitaktisk klogt. Der er ingen tvivl om, at hans skepsis over for udlændinge vinder genklang hos mange vælgere i dette land. Der er vel i os alle en form for mistro og måske mistænksomhed over for fremmede. Men vi ønsker ikke at appellere til disse holdninger, og vi beklager dybt, at ministeren ved denne lejlighed såvel som ved tidligere udtalelser om gæstearbejdere har ment det politisk opportunt at gøre det. Vi lader os ikke friste til det.

Torben Lund (S):

Jeg undrer mig. Det er ikke mere end godt et år siden, at justitsministeren fra denne talerstol udtalte følgende ved anden behandling af udlændingeloven – det var den 2. juni 1983, og det er folketingets forhandlinger 1982–83, sp. 12633:

»Jeg tror, det er særdeles afgørende, at Danmark viser sin interesse for at modtage og beskytte dem, der ikke har værdige menneskelige muligheder for at leve i de lande, de er flygtet fra. Så sent som i dagens aviser kan man læse, hvordan polakker, som har fundet, at de for tiden lever i et land, hvor de ikke kan acceptere styret, er taget hertil og søger asyl. Sådan må det være, at Danmark i disse situationer kan give mennesker,

som bliver behandlet på en måde, vi finder uacceptabel, et ly her i landet. Derfor er jeg glad og taknemmelig også for de ændringer der er kommet, ikke mindst på flygtningeområdet.«

Jeg var og er fuldstændig enig med justitsministeren heri.

Siden hen er det udtalt i dagspressen, at det nu er rygtedes ude i verden, at den nye danske udlændingelov, der blev lempet efter krav fra et flertal til venstre i folketinget, er så moderat, at vi stort set tager imod alle, der banker på vores dør. Man må nok sige, at det er vanskeligt at se, at det skulle være den samme justitsminister, der er ophavsmand til begge udtalelser.

Socialdemokratiet er fortsat overordentlig tilfreds med den sikring af asylansøgers retsstilling, som vi fik gennemført sammen med regeringen i forsommeren 1983. Det har bragt overensstemmelse mellem de holdninger, vi giver udtryk for i internationale sammenhænge, og så den faktiske administration, vi har her i landet, og det betyder, at vi lever op til vore humanitære forpligtelser.

I udlændingeloven er det jo sådan, at både konventionsflygtninge og det, vi kalder de facto-flygtninge, har fået et egentligt retskrav på opholdstilladelse her i landet, og det er tilmed sikret, at afvisning ikke kan ske ved landegrænsen, men at en asylansøgning skal undergives en grundig behandling her i landet. Det er vi meget trygge ved, og vi vil ikke medvirke til at svække denne retsstilling for asylansøgere. Jeg vil godt med det samme sige, at vi heller ikke vil medvirke til at slække på det princip om »første asylland«, som vi fik lovfæstet i udlændingeloven.

Justitsministeren begrundet sit ønske om at forringe udlændingeloven med, at Danmark nu skulle blive oversvømmet af flygtninge, og det vil jeg godt gøre et par bemærkninger til.

For det første er det klart, at flere spontane flygtninge kan opnå beskyttelse her i landet. Det var jo netop meningen med loven, at vi skulle sætte en stopper for uacceptable afvisninger af asylansøgninger ved landegrænsen. Men når det er sagt, vil jeg godt imødegå den påstand, at det er den nye udlændingelov, som er hovedårsagen til den øgede flygtningestrøm til landet.

Som det fremgår af redegørelsen fra justitsministeren, udgør de iranske asylansøge-

[Torben Lund]

re halvdel af den flygtningestrøm, vi oplever i øjeblikket. Årsagen ligger altså i forholdene i og omkring Iran. Jeg synes også, det er værd at mærke sig, at de iranske flygtninge, som kommer til landet i øjeblikket, heller ikke ville være blevet afvist efter den praksis, man havde under den tidligere udlændingelov.

I øvrigt vil jeg også godt sige, at jeg ikke synes, det er korrekt, at vi er ved at blive oversvømmet af asylansøgere. Situationen er efter vores mening ikke alarmerende. Vi har tidligere haft flygtningestrømme til landet – også flygtningestrømme, der er større end den strøm, vi oplever i øjeblikket. Det fremgår direkte af justitsministerens redegørelse. Dertil kommer, at den tilstrømning, vi oplever her til landet i øjeblikket, ikke er ekstraordinært stor i forhold til andre landes med en human asylpolitik – andre lande, som vi gerne vil sammenligne os med.

Endelig vil jeg godt sige, at skulle tilstrømningen siden hen tiltage meget kraftigt i omfang, så er der efter vores opfattelse hjemmel i udlændingeloven til, at Danmark kan indgå i bosætningsprogrammer med andre lande, hvor flygtninge kan opnå en tilsvarende beskyttelse, men jeg vil gerne understrege, at anvendelsen af denne bestemmelse efter vores mening er uaktuel.

Jeg kan som helhed meddele, at vi ikke på nuværende tidspunkt vil deltage i overvejelser om lovændringer.

Agnete Laustsen (KF):

Det er både forståeligt og klogt, at justitsministeren på baggrund af den meget kraftige forøgelse af flygtningestrømmen, som vi i de seneste måneder har været vidne til, har valgt at give folketinget en redegørelse for de mange og komplekse problemer, som denne tilstrømning medfører. Jeg håber, at vi kan få en både saglig og værdig debat, og jeg håber, at vi må være i stand til at finde et balancepunkt mellem grundlæggende humanitære holdninger og praktiske administrative hensyn, således at det danske samfunds indstilling til og behandling af flygtningene bliver et kulturmøde og ikke et kultursammenstød.

Justitsministeren citerer i sin redegørelse som allerede nævnt formanden for flygtningehjælpen, professor Thor A. Bak, for en udtalelse om, at vi har den mest menneske-

venlige flygtningelov af sin art i verden. Det er selvfølgelig noget, enhver dansker kan være stolt af, men det menneskevenlige har trods alt to sider, nemlig venligheden over for flygtningene og venligheden over for det land, som skal modtage dem, og dette sidste hænger nu engang uløseligt sammen med økonomi.

Justitsministeren kunne have valgt bare at lade tingene gå, som de nu går i konsekvens af den nye udlændingelov, som ikke bare er en af verdens mest menneskevenlige, men formentlig også den mest liberale, og så have præsenteret folketinget for regningen, som i redegørelsen foreløbig skønsmæssigt er ansat til ca. 370 mill. kr. til staten og et ukendt beløb til kommunerne. Justitsministeren kunne helt afslappet have sagt: det er prisen, skatteyderne må betale for, at loven på en række områder, som bl.a. de konservative advarede imod, er blevet så liberal, at det er hertil, flygtningene kommer, fordi det trods alt meget hurtigt rygtes, at her har de størst mulighed for at blive.

I stedet har vi fået en redegørelse, som meget klart fortæller, på hvilke områder ministeren mener at udviklingen er ved at løbe fra os, således at ingen skal kunne komme og sige: nå ja, den konsekvens troede vi nu ikke loven ville få.

Det, vi her i dag – og jeg går ud fra senere i retsudvalget – må diskutere, er: kan Danmark fortsat – ude af balance med den retstilstand, som hersker i de fleste andre europæiske lande, ikke mindst så nærstående lande som Norge og Sverige, som vi jo ellers ønsker at sammenligne os med – f.eks. bibeholde regler, der medfører, at vi ikke har nogen grænseafvisningsmuligheder, at en asylansøger har retskrav på ophold her i landet, mens hans ansøgning behandles, og at muligheden for at inddrage opholdstilladelser, f.eks. i forbindelse med omfattende tilstrømninger, nærmest er illusorisk. Vi er kort sagt, som situationen er i dag, overhovedet ikke i stand til at reagere selv over for den størst tænkelige tilstrømning. Det er en situation, som jeg betvivler vi har indstillet os på, og jeg mener ikke, at det kan være rimeligt, at der faktisk ikke levnes plads for en, skal vi kalde det nødretstilstand, så vi i visse tilfælde bliver i stand til at afvise.

Jeg tror også, vi kan risikere at gøre ondt værre ved ubetinget at give flygtninge et rets-

[Agnete Laustsen]

krav på forbliven her i landet, mens deres ansøgning undersøges – vel at mærke betalt forbliven – hvis det så senere skulle vise sig, at de alligevel bliver sendt hjem. I den forbindelse vil jeg dog gerne sige, at jeg er tilfreds med, at der med Røde Kors som medlemmer nu agtes indrettet indkvarteringssteder på bl.a. Kagerup og Kongelunden flyvestationer, således at den hotelindkvartering, vi for øjeblikket har, kan blive reduceret.

Antallet af flygtninge og ikke mindst arten af dem diskuteres naturligvis i redegørelsen, ikke mindst det stigende antal iranere, som nu udgør halvdelen af de spontane flygtninge. Også den anden store gruppe, nemlig fra Sri Lanka, bliver nævnt. Baggrunden for, at disse mennesker flygter, er dels et umenneskeligt styre og en blodig krig, dels interne uroligheder mellem forskellige befolkningsgrupper. For visse dele af disse flygtninge – det gælder nok især den sidste kategori – kan det måske nok være et spørgsmål, om de alle virkelig opfylder betingelserne for at modtages her som det, vi kalder spontanflygtninge, eller de måske i visse tilfælde snarere er bekvemmelighedsflygtninge. Det er en meget svær afgørelse at træffe, men jeg håber, at flygtningenævnet får mulighed for at tage stilling til nogle sager. Indtil da kan vi som nævnt ikke afvise dem.

Jeg har forståelse for, at justitsministeren ønsker en rationaliseret behandling af de mange ensartede iranske sager, men jeg vil dog gerne henstille, at det ikke bliver for skematisk, idet denne gruppe trods den påståede ensartethed nok rummer mange forskellige årsager til flugt.

Der er nogle, der mener, at det er helt urimeligt at nære bekymring over at modtage flygtninge i de mængder, vi gør i dag – det er 500–600 månedligt – Danmark skal bare lukke op. Jeg skal ikke tage stilling til, om ca. 500 månedligt, som det er for øjeblikket, er det, vi kan klare. Vi har jo også herudover vore forpligtelser til kvotamæssigt at aftage Danida-flygtninge gennem FN. Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der ved det krav på familiesammenføring, som vi har, meget let kan blive en flygtningemængde, som er på ikke 500, men måske det tre- eller femdobbelte. Det kan derfor blive en ganske hård belastning af det danske samfund, både økonomisk, kulturelt og ikke mindst på det arbejdsmæssige område, hvis så mange men-

nesker fra så fjerne lande skal integreres, herunder bosættes og undervises.

Man vil kunne forstå, at vi fra konservativ side ser på situationen i dag og de fremtidsperspektiver, den åbner for, med dyb alvor og bekymring. Udlændingeloven har i den korte tid, hvori den har virket, fået nogle konsekvenser, som vi ikke kan lukke øjnene for under påberøvelse af menneskelighed. Vi mener derfor, at vi på baggrund af denne redegørelse og denne debat må tage sagen op i retsudvalget og få helt klarlagt, om den lov, som vi vedtog i stor enighed og med et kompromis' fordele og ulemper, har virket efter sin hensigt, eller vi ikke snarere burde bevæge os hen mod et europæisk samarbejde med nogenlunde ensartede regler, således at ikke ét land, eventuelt to lande, der end ikke behøver at være de mest bæredygtige, kommer til at stå med alle problemerne.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Fru Agnete Laustsen var inde på, at flygtningene kom her til landet i særlig grad på grund af den nye udlændingelov. Jeg ved ikke, om fru Agnete Laustsen vil forsøge at dokumentere det her fra talerstolen, f.eks. set i forhold til den mængde af asylansøgere, man har i Sverige og andre lande, som vi normalt gerne vil sammenligne os med.

Derudover vil jeg da godt spørge fru Agnete Laustsen, om indlægget skulle forstås sådan, at den konservative gruppe går ind for, at vi skal genindføre en afvisningsmulighed ved grænsen, uden at asylansøgningerne kommer under den behandling, vi i øvrigt har tilrettelagt i udlændingeloven, altså i direktoratet og med en ankemulighed til flygtningenævnet.

Jeg vil også godt spørge, da det nu tilsyneladende er en stor belastning med disse flygtninge: følte fru Agnete Laustsen også, at det var en hård belastning, da vi tog imod ca. 1.400 ungarske flygtninge i 1956, eller da vi tog imod 3.500 polske jøder i 1969? Havde den konservative gruppe da den samme holdning, eller er sandheden i virkeligheden, at man finder, der er en forskel på flygtninge, som kommer fra kommunistiske diktaturer, og så flygtninge, der kommer fra præsteskabsdiktaturer eller militærdiktaturer eller andre former for diktatur?

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg vil gerne gøre hr. Torben Lund opmærksom på, at jeg på ingen måde har sagt, at flygtningene kommer hertil som følge af den nye udlændingelov. Det, jeg sagde i mit indlæg, var, at det ryktes meget hurtigt, at der her er liberale muligheder for at blive, når man først er kommet hertil. Det er noget ganske andet.

Hr. Torben Lund spørger, om det ville være rimeligt at vende tilbage til den tilstand, vi havde før, nemlig at der var en afvisningsmulighed. Det mener jeg faktisk at der godt kunne være grund til i visse tilfælde. Det er ikke noget, jeg griber ud af luften. Hr. Torben Lund behøver bare at se til lande som f.eks. Sverige og Norge, hvor der eksisterer en sådan mulighed, såfremt en asylansøger kommer og det viser sig, at hans ansøgning må anses for åbenbart ubegrundet. Jeg mener faktisk, vi burde overveje, om ikke den ensartethed i reglerne, som jeg gjorde mig til talsmand for, også burde gælde på dette område.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Skal jeg forstå det sådan, at fru Agnete Laustsen mener, at de iranske flygtninge, der kommer her til landet i øjeblikket, eventuelt kunne være omfattet af en særlig bestemmelse, der sagde, at man kunne afvise, hvis asylansøgningen var åbenbart ubegrundet?

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg vil da ikke se bort fra, at der blandt de mange iranere, der er kommet hertil, kunne være nogle, man på forhånd kunne standse ved grænsen ud fra betragtningen: her er noget, som er åbenbart urimeligt. Det drejer sig som nævnt om mange hundrede. Jeg kan naturligvis ikke sige, i hvilket omfang reglen kunne bruges, men jeg vil bestemt ikke se bort fra, at der sandsynligvis er nogle imellem de mange hundrede, som ville falde ind under reglen om »åbenbart ubegrundet«, som vi kender fra Norge og Sverige.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil gerne starte mit indlæg med at takke justitsministeren for hans redegørelse – ikke bare for det, der står i den, indholdet og de faktuelle oplysninger, men også fordi den redegørelse giver os en anledning til her i folketinget i dag at drøfte denne sag.

Jeg tror ikke, der er nogen af os, der følger med i den offentlige debat, og som tager møder rundt omkring i landet, der er et sekund i tvivl om, at flygtninges ankomst til og ophold i vort land er et spørgsmål af stor aktuel interesse og betydning. Jeg holder i øjeblikket ingen møder nogetsteds i landet, uden at spørgsmålet bliver rejst. Hvis ikke jeg selv kommer ind på det, så bliver det rejst over for mig fra salen. Mon ikke kolleger her i tinget har det på samme vis? Det er mit klare indtryk, at det ikke så meget er politiske skillelinjer her, der er afgørende for den bekymring, man kan konstatere. Ofte går spørgsmålene direkte på, hvor længe Danmark, vort arbejdsmarked og vort sociale system – der jo, vil jeg sige til hr. Ole Espersen, desværre trods regeringens kamp for at bedre forholdene og trods regeringens resultater er belastede i disse år – kan holde, hvis vi får flere udlændinge ind i større målestok. Jeg må sige, at disse spørgsmål er meget urovækkende, dels den bekymring, der ligger bag, dels den risiko, der ligger i bekymringen. Jeg er bange for, at hvis ikke vi får taget fat på problemet i tide og får diskuteret os igennem det og får fundet løsninger på det, kan vi risikere, at den rimeligt tolerante holdning, synes jeg, der er almindeligt gældende for gennemsnitsborgeren i Danmark, kan gå hen og få det rigtig skidt i de kommende år, at der måske bliver sat en definitiv stopper for en videreudvikling af denne tolerante holdning. Derfor bliver vi nødt til i folketinget at tage fat på diskussionen. Jeg håber også, at man rundt omkring i kommuner og i amter og i private diskussioner vil tage fat i udviklingen, inden det kører skævt.

Justitsministeren beskriver i sin redegørelse den udlændingelov, som vi vedtog her i folketinget sidste år med meget stort flertal, i rosende vendinger, og det synes jeg og mit parti er godt og rigtigt. Derfor mener vi heller ikke, at det, vi i dag er i færd med med denne redegørelse, og det, vi skal i gang med i retsudvalget, drejer sig om en gennemgribende reform af hele loven som sådan. Vi skal jo huske, at den omhandler meget andet

[Bjørn Elmquist]

end flygtninge og deres retsstilling, deres adgang til at komme ind i landet, men netop af den grund er der ekstra stort behov for, at vi i tide interesserer os for at søge at opfange de vanskeligheder, som kan opstå for lovens fortsatte funktion og hele folkelige opbakning. Jeg må igen understrege betydningen af den folkelige opbakning.

Efter justitsministerens redegørelse om flygtningesituationen er det klart for os, at dette er et af de problemer, vi må tage stilling til. Uanset de smukke og de rigtige ønsker om, at vi skal hjælpe nødstedte mennesker, bl.a. ved at give dem ly i vort land mod forfølgelse og mishandlinger – det er ønsker, som vi også ganske oprigtigt nærer i venstre – må det være klart for os alle, at vort land er for lille til – ikke har de fysiske rammer til – at klare hele denne klodes humanitære behov. Vi mener derfor, at vi bliver nødt til ganske nøje at overveje, om og hvordan vi kan udstyre vor internationalt set ambitiøse og også idealistiske udlændingelov med visse bremseklodder, hvis der er risiko for, at strømmen af flygtninge løber os og vore muligheder for at hjælpe omkuld. Bliver vi løbet omkuld, kan vi jo ikke engang hjælpe i det omfang, hvori vi har gjort det indtil nu.

De fortsatte overvejelser bør foregå i retsudvalget. Jeg tror ikke på, at det vil lykkes – trods mange korte bemærkninger og spørgsmål fra ihærdige deltagere i debatten – at finde frem til definitive forslag, konkrete forslag, til ændringer i loven i dag. De fortsatte overvejelser må foregå i retsudvalget. Jeg vil herunder gerne lægge op til, at vi også søger at danne os et mere konkret indtryk af problemets omfang internationalt set. Det må være muligt i FNs flygtningehøjkommissariat i Genève at indhente præcise oplysninger om flygtningestrømmenes størrelse, deres retning og den videre skæbne for flygtningene i de enkelte lande, ikke bare i Danmark.

Jeg har endvidere indtryk af, at FNs flygtningehøjkommissær vil søge en internationalt koordineret løsning af flygtningeproblemet. Bl.a. har han inviteret til et seminar – eller agter at gøre det i hvert fald – eller en høring i løbet af vinteren, hvor der skal deltage repræsentanter for en række regeringer og private organisationer.

Vi mener i mit parti, at løsningen af de problemer, justitsministeren påpeger i sin redegørelse, kan og bør ske i den sammen-

hæng, så også andre lande end Danmark kan leve op til en international forpligtelse i denne sammenhæng.

Lad mig slutte med at sige, at det er vor opfattelse, at vi kan løse den opgave, justitsministeren har peget på, og som vi derfor står over for at måtte løse, uden at den tolerance og det humanitære menneskesyn, som er indeholdt i udlændingeloven, sættes over styr.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det forekommer mig, at hr. Bjørn Elmquist havde et par lidt negativt ladede bemærkninger om ihærdige deltagere i debatten. Det skal nu ikke få mig til at afstå fra at prøve at få hr. Bjørn Elmquist til at konkretisere sine synspunkter lidt mere. Det er, som om man nu prøver at gå væk fra noget konkret og gemme det i retsudvalget.

Vi vil gerne vide allerede fra starten på debatten, hvad det er, hr. Bjørn Elmquist ønsker. Skal vi ændre flygtningebegrebet i konventionen? Skal vi nægte i modstrid med, hvad vi har gjort i vel 20 år, at modtage de facto-flygtninge? Skal det begreb ændres? Skal vi indføre en afvisningsmulighed ved grænsen over for mennesker fra Iran, der påstår, at de flygter fra et af de mest grusomme styre, vi har kendt i lang, lang tid? Er det det, hr. Bjørn Elmquist ønsker? Eller ønsker hr. Bjørn Elmquist, at vi, hvis en kæmpetilstrømning fortsætter, skal have en mulighed for genbosættelser? Hvis det er hr. Bjørn Elmquists ønske, kan jeg sige, at det ønske er opfyldt. Der står i loven, at den mulighed er til stede. Men lad os høre, hvad det er for ændringer i loven, hr. Bjørn Elmquist ønsker vi skal debattere.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hr. Bjørn Elmquist sagde, at vi måtte sikre os, at også andre lande end Danmark lever op til forpligtelsen. Vil hr. Bjørn Elmquist ikke være venlig at sætte adresse på, hvad det er for andre lande, der ikke lever op til forpligtelsen?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

[Bjørn Elmquist]

Lad mig starte med at få fastslået, at der ikke var nogen kritik i de ord, jeg anvendte – det var i hvert fald ikke meningen fra min side – da jeg talte om ihærdige deltagere i debatten; det er udmærket at være en ihærdig deltager, fremragende. Men vi skal nok ikke være så ambitiøse – det er jeg i hvert fald ikke – at vi tror, at vi nu og her i løbet af 2–3 timers debat i folketingsalen med de forholdsvis restriktive regler, vi har for at dialogisere – tale sammen og inspirere hinanden – kan nå frem til helt konkrete, detaljerede synspunkter.

Det hænger også sammen med, at vi mangler en del oplysninger. Det er ingen kritik af justitsministeren – det ville jo ellers være interessant, hvis der stod en fra et af regeringspartierne og kritiserede ministeren – men jeg mener virkelig, at vi trænger til en lang række yderligere oplysninger, som vi ikke besidder i øjeblikket i Danmark, og som vi må indhente, f.eks. og først og fremmest fra FNs flygtningehøjkommissariat i Genève.

Det betyder også, at det vil være meget svært for mig både at give et konkret svar, som hr. Ole Espersen kunne forventes at stille sig tilfreds med, eller som kunne besvare spørgsmål fra hr. Bernhard Baunsgaard. Det er ikke et forsøg på at smyge mig udenom, men jeg synes, det vil være forkert, om jeg står her og konkretiserer ting, når vi ikke har det tilstrækkeligt detaljerede kendskab dertil.

Nogle af de forslag, som hr. Ole Espersen fremlagde heroppefra – det var vist ikke alle sammen nogle, han havde hele hjertet med i – var da ting, vi bør overveje, f.eks. om vores mulighed for at repatriere og sende flygtninge videre frem fungerer i realiteten. Det tvivler jeg meget på, hr. Ole Espersen. Og det er det, jeg også meget gerne vil have at vi får afklaret via vore kontakter i Genève, ikke for at gemme sagerne bort i retsudvalget, men for at få dem undersøgt.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg finder det skam meget beklageligt for niveauet i diskussionerne herinde, at hr. Bjørn Elmquist ikke mener, at der er tilgængeligt materiale på dansk med oplysninger om, hvordan Danmark står internationalt, og at hr. Bjørn Elmquist bare slynger den påstand ud, at der er andre lande – og det må

jo opfattes som her i Vesten – der ikke påtager sig deres opgave.

Jeg kan godt give hr. Bjørn Elmquist den oplysning, at der er ét land her i Vesten, som ikke modtager flygtninge, og det er Tyrkiet. Er det det land, som hr. Bjørn Elmquist tror han kan påvirke? For ellers kunne jeg godt lide at vide, hvad det er for et land i Europa, hr. Bjørn Elmquist tænker på.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Vedrørende FNs flygtningehøjkommissariat vil jeg bare oplyse hr. Bjørn Elmquist om, at Poul Hartling, som jo da tidligere har været en fremtrædende venstremand, har udtalt om den danske udlændingelov, at det var en fremragende lov. Det gjorde Poul Hartling både, da vi lavede loven, og så sent som i sidste uge i dagspressen, så der er ingen tvivl om, at FNs flygtningehøjkommissariat finder, at lovgivningen her i landet er aldeles glimrende.

Nu, da jeg er heroppe, vil jeg bede hr. Bjørn Elmquist konkretisere, hvad det er for nogle bremseklodser, vi skulle sætte ind i udlændingeloven. Jeg synes, det er for nemt at stå her og sige, at vi nok må indføje visse bremseklodser i udlændingeloven, uden at tilkendegive, hvad det er for nogle bremseklodser, der tænkes på.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Til hr. Bernhard Baunsgaard: jeg har ikke haft udelukkende ét land i tankerne, og jeg har i denne sammenhæng ikke tænkt på Tyrkiet, det må jeg have lov til at sige; mig bekendt er der ikke mange, der søger politisk asyl i Tyrkiet. Det, jeg har talt om, er først og fremmest de lande, som man kunne håbe på ville modtage en større portion af flygtninge, af folk, som henvender sig og søger asyl. Jeg ville være meget ked af, også af udenrigspolitiske hensyn, at skulle stå her og konkretisere anklager eller beskyldninger og kritik; det synes jeg egner sig til andre fora, og man skal have helt sikker grund under fødderne.

Til hr. Torben Lund vil jeg sige, at de bremseklodser, som skal sættes ind, vel gerne meget hurtigt skulle kunne give os et indtryk – den summariske behandling har været

[Bjørn Elmquist]

nævnt allerede i den lille bitte del af debatten, vi har haft indtil nu – af, om der er tale om flygtninge eller der er tale om det, man kunne kalde uægte immigranter, folk, som måske nok tilskriver sig nogle motiver, men som i realiteten er på jagt efter et land, hvor græsset er lidt grønnere, og hvor det er lidt bedre at bo, men som ikke har nogen forfølgelsesbaggrund i det land, de kommer fra. Der er vel også en mulighed for at finde ud af, i hvilke lande vilkårene er så skræppe, at der er tale om indbyrdes opgør mellem minoriteter eller om, at statsmagten som sådan forfølger én. Det er meget kort sagt – og nu lyser min røde lampe – hvad jeg har i tankerne. Der er givetvis forskellige andre muligheder, men lad os prøve at få dem drøftet i retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg kan godt forstå, at hr. Bjørn Elmquist nødig vil konkretisere, hvad det var for lande, han tænkte på, men så finder jeg det beklageligt, at han overhovedet kommer ind på diskussionen. Men jeg kan måske give ham oplysningerne. I anden, reviderede udgave af det, der hedder »Flygtninge i kort og tal«, der er udgivet af Dansk Flygtningehjælp, og som kom i 1982, oplyses, at der i Belgien var 350 indbyggere pr. flygtning, på Cypern 3 pr. flygtning, deraf de 200.000 indenlandske, nogle, der er fordrevet af tyrkerne fra Nordcypern. I Danmark var der i 1982 1.275 indbyggere pr. flygtning, i England var der 887, i Frankrig var der 535, i Holland var der 940, i Italien var der 1.281 – altså ca. samme tal som i Danmark – i Norge var der 949, i Portugal 573, i Schweiz 271, i Spanien 1.740 – det er måske også det land, hr. Bjørn Elmquist tænkte på – i Sverige var der 346 og i Vesttyskland 649 indbyggere pr. flygtning. Hvad er det for et af disse lande – for det kan jo ikke være Østrig, der har 150 indbyggere pr. flygtning – der henvises til af hr. Bjørn Elmquist, når der bemærkes, at andre lande må lære at leve op til situationen? Danmark har ikke særlig mange flygtninge i forhold til de lande, vi i øvrigt gerne vil sammenligne os med, og derfor finder jeg, at det vil være en afsporing af debatten at påstå det.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg efterlyste før, hvad det var for nogle bremseklodser, der blev omtalt i hr. Bjørn Elmquists første indlæg, og jeg forstår, at bremseklodserne skulle bestå i noget med en mere summarisk behandling. Men hvordan vil hr. Bjørn Elmquist forklare, at man med en mere summarisk behandling skulle kunne udskille ikke-flygtninge fra flygtninge? Jeg synes tværtimod, at det kræver en grundig behandling af asylansøgningerne, hvis man virkelig vil bestræbe sig for og være helt sikker på, at man får udskilt ikke-flygtninge fra flygtninge.

Jeg vil benytte lejligheden til at tilføje, at jeg synes, det er meget betænkeligt, at justitsministeren har villet gennemføre en mere summarisk behandling vedrørende de iranske flygtninge. Jeg føler mig ikke tryk ved, at man fra Iran kan fremsende agenter her til landet, der så kunne slippe igennem systemet i kraft af en mere summarisk behandling af ansøgningerne. Det er ikke trygt for Danmark med disse agenter, men det er bestemt heller ikke trygt for de iranske flygtninge, som kommer her til landet, og da slet ikke for de iranske flygtninges familie i hjemlandet.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

For et øjeblik siden kunne vi høre hr. Ole Espersen sige, at man kunne afgøre sagerne på 2–3 uger, og nu kommer hr. Torben Lund og bebrejder mig, at vi med hensyn til de iranske flygtninge vil undgå et tungt bureaukrati og søge at behandle sagerne hurtigt. Vil hr. Torben Lund nu ikke gå herop og fortælle, hvad det egentlig er, han mener? Mener han, at bureaukratiet skal virke for bureaukratiets egen skyld? Eller mener han, at det er berettiget, at man, når vi har en gruppe af ensartede tilfælde, søger at handle mindst muligt bureaukratisk og med størst mulig hast, således at man kan få afgjort sagerne?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Lad mig svare hr. Bernhard Baunsgaard, at kun ét blandt de mange tal, han nævnte, så vidt jeg kan se, illustrerer behovet for, at vi prøver at grave bare lidt dybere end til de

[Bjørn Elmquist]

ellers ganske interessante tal, som blev nævnt her fra talerstolen.

Der findes på Cypern, sagde hr. Bernhard Baunsgaard, så vidt jeg fik fat i det, én flygtning pr. 3 statsborgere – der er i hvert fald er meget stort antal flygtninge på øen. Ja men hænger det ikke sammen med – nu ved jeg, at hr. Bernhard Baunsgaard har været derude med sit Europarådsudvalg her i sommer – at mange af øens indbyggere, som man ellers ville sige boede på øen, har status som flygtninge, fordi de hellere vil bo på den nordlige del, men nu bor på den sydlige, og vice versa?

Rundt omkring i de lande, som her blev nævnt, kan man vel finde frem til, at disse opgørelser skal tages med et gran salt, og at vi ikke alle vegne har den samme definition, når vi opgør statistikken.

Det er slet ikke for at begive mig ind i en lang diskussion på korte bemærkninger, for det var jo netop det, jeg prøvede på at undgå med mit indlæg, og jeg synes, vi skylder de øvrige ordførere, som tålmodigt sidder og venter på at få lov til at deltage i debatten, stor respekt. Dette er typiske eksempler på det, som vi bør tage op i retsudvalget, synes jeg, og derfor vil jeg for mit vedkommende prøve på at stoppe debatten i denne omgang med de korte bemærkninger, idet jeg også forventer det svar, som hr. Torben Lund nu skylder justitsministeren.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg finder det også ønskeligt, at vi snart kommer videre i ordførerrækken. Der er stadig korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg deler formandens ønske, men det er vist ret usædvanligt, at en ordfører anmoder om snart at være fri for at skulle tage ordet længere i salen, men jeg forstår godt hr. Bjørn Elmquist.

Derimod forstår jeg ikke ministeren. Der er ikke nogen som helst uoverensstemmelse mellem det, hr. Torben Lund har sagt, og det, jeg har sagt. En summarisk behandling ved grænsen, som vi kendte den tidligere, og som vi har karakteriseret som uacceptabel, var en afvisning alene ved politifolk, der står ved grænsen; det er meget vanskeligt. Den

mulighed er ophævet. Men jeg anser det ikke for at være urimeligt at karakterisere ministerens eget eksempel med et par vesttyskere, der har bedt om asyl her, som et eksempel på en sag, man nok kan klare på 2–3 uger. Det kalder jeg ikke engang en summarisk behandling, den kan være ganske grundig. Ministeren nævner det selv som et grotesk eksempel på en asylansøgning, og deri indlægger jeg, at ministeren selv mener, den sag må være hurtigt behandlet. Hertil kommer, at der jo i loven er en særlig hasteprocedure, således at man kan nå selv en behandling for flygtningenævnet meget, meget hurtigt; så der er ingen som helst uoverensstemmelse. Men jeg synes, der er en del, hr. Bjørn Elmquist stadig væk mangler at svare på.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg synes, at hr. Bjørn Elmquist skulle beklage, at han udtaler sig så kategorisk om, at andre lande skal tage deres byrde, når han ikke kender noget til sagen, og det må jeg desværre konstatere.

Om Cypern sagde jeg udtrykkeligt, at der var 3 indbyggere pr. flygtning, og at de 200.000 stammede fra den tyrkiske fordrivelse fra Nordcypern, så hvis der er tvivl, er det kun, fordi man ikke har hørt efter.

Jeg ved ikke, hvad det er for andre lande, hr. Bjørn Elmquist nu søger undskyldning i. Et af de lande, som jeg nævnte har overordentlig mange flygtninge i forhold til indbyggertallet, er Schweiz. Mig bekendt kan der ikke dér anføres noget som helst. Et andet af de lande, jeg nævnte, er Portugal med 573 indbyggere for hver flygtning. I dette er ikke medregnet den halve million flygtninge, som straks efter omvæltningerne i Afrika flygtede til Portugal; det er reelle flygtninge. Men jeg gad vide, hvad det er for lande.

Jeg synes, vi skal konstatere, at venstres ordfører ikke vidste besked, og så kan vi jo få oplysningerne i retsudvalget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg stillede et spørgsmål til hr. Torben Lund, og jeg synes, det er relevant, fordi hr. Torben Lund – og det har jo også været tilfældet med andre – kritiserer, at vi prøver på at få behandlet sagerne hurtigst muligt. Jeg troede i og for sig, det var noget, man ville

[Justitsministeren]

finde om ikke rosværdigt, så dog hensynsfuldt over for de pågældende, at de ikke skal gå og vente i for lang tid. Jeg synes ikke, det kan være særlig svært at sætte sig ind i en flygtningssituation, og jeg synes, at ventetiden for ham må være noget af det værste.

Men når man så prøver på med det betydelige antal iranere, der er kommet hertil, at anvende en administrativ fremgangsmåde, der gør ventetiden kortest mulig, forstår jeg, det er noget, hr. Torben Lund vil kritisere, og det har også andre gjort. Jeg står med et udklip fra Jyllands-Posten fra den 23. september, hvor der også er andre, der har kritiseret det – i øvrigt også hr. Ole Espersen, men hr. Ole Espersen kom jo ikke ind på det, og nu har jeg altså stillet mit spørgsmål til hr. Torben Lund. Jeg vil egentlig gerne vide, hvad det er, man vil kritisere. Er det, at vi giver de pågældende iranere en så menne-skevenlig behandling som muligt ved at forkorte behandlingen af deres sager?

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Når jeg ikke tog ordet før for at svare justitsministeren, var det, fordi hr. Ole Espersen åbenbart havde bedt om ordet før mig, og jeg følte egentlig, at hr. Ole Espersen gav justitsministeren et svar, men jeg skal da gerne svare på det spørgsmål, justitsministeren nu rejser.

Når bl.a. jeg i dagspressen har kritiseret udtalelser fra justitsministeren om sagsbehandlingen af de iranske flygtningeansøgnin-ger, hænger det sammen med, at man fra justitsministerens side har brugt udtrykket »en mere summarisk behandling«, og at jeg frygter, hvad der ligger i udtrykket »en mere summarisk behandling«. Min kritik går ikke på, at vi skal lave systemet så bureaukratisk som overhovedet muligt. Tværtimod, jeg synes, det er meget, meget vigtigt, at man behandler disse sager hurtigst muligt, men det er da også vigtigt, at man behandler dem grundigt, sådan at de personer, der skal have flygtningestatus her i landet, også er flygtninge. Udtalelsen om, at man ville behandle sagerne mere summarisk, har gjort mig nervøs for, at man ikke sikrede sig, at det også var asylansøgere, som havde et behov for flygtningestatus her i landet.

Endelig vil jeg gerne gentage – for nu at svare fuldstændigt – at det, hr. Ole Espersen nævnte som en hurtig sagsbehandling på 2–3 uger, drejer sig om disse groteske eksempler – som det fremgår af redegørelsen – på et par vesttyskere, som har forsøgt at påberåbe sig flygtningestatus for at få lov til at blive her i landet i en længere periode.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg finder al mulig grund til at sige tak til hr. Torben Lund. Hele debatten om flygtninge opstod jo på grund af nogle udtalelser fremsat af forskellige folketingsmedlemmer, der fik Jyllands-Posten til at bruge udtrykket »Flertal kræver øget kontrol af iranske flygtninge«. Nu forstår jeg, at hr. Torben Lund og jeg er ganske enige: af hensyn til de pågældende mennesker er det rimeligt og naturligt, at vi gør administrationen så lidt bureaukratisk som muligt, tager hensyn til dem, så ventetiden bliver kortest mulig. Jeg tror ikke, jeg har brugt udtrykket »summarisk«. Det, jeg har sagt, er, at vi har nogle ensartede tilfælde, og at det er urimeligt, de pågældende skal gå længe og vente længere end nødvendigt, når man kan behandle sagerne relativt hurtigt. Det er det, vi har gjort, det er det, vi fortsat vil søge at gøre, og jeg takker for hr. Torben Lunds tilslutning til denne rimelige og rigtige administration.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hr. Torben Lund for en kort bemærkning, hvorefter jeg skal henstille, at vi går videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal gøre det meget kort. Når jeg tager ordet, er det for at være helt sikker på, at jeg har præciseret, hvad jeg mener. Jeg er før af justitsministeren måske blevet overfortolket fra denne talerstol i andre sager.

Jeg er fuldkommen enig i, at sagsbehandlingen skal være så lidt bureaukratisk som muligt, men den må heller ikke blive så lidt bureaukratisk, at den ikke bliver forsvarlig.

Alice Faber (SF):

De borgerlige ordføreres problemer med at forklare sig er måske et udtryk for, at mi-

[Alice Faber]

nisterens redegørelse mangler nogle sider af denne sag, men vi er da glade for, at redegørelsen er kommet. Den har været imødeset med spænding, fordi flygtningeproblemet er noget, der har optaget os alle sammen og har været forsidestof i aviserne hele dette år.

Vi er af den opfattelse, at det er meget vigtigt at værne om begrebet politisk flygtning, og det relaterer til noget af den debat, der har været på korte replikker, for jeg føler mig på baggrund af ministerens sidste udtalelser endnu ikke overbevist om, at det er det, man gør på den måde, man laver sagsbehandlingen på i direktoratet.

Tallet på flygtninge varierer meget – dette århundredes krige og omvæltninger har skabt millioner af flygtninge verden over. De Forenede Nationers konvention fra 1951 og den protokol fra 1967, der knytter sig til konventionen, fastsætter det flygtningebegreb, som vi internationalt har bundet os til i Danmark. Aftalen er en minimumsaftale, idet hvert land ud fra sin egen kulturelle tradition må finde frem til, hvilke ordninger landet kan bære kulturelt og økonomisk. I hele Vesteuropa er ordningen derfor bredere og rummeligere end den, der stammer fra flygtningekonventionens definition.

Ministeren er i sin redegørelse inde på, hvordan den danske tradition har udviklet sig med hensyn til forskellige flygtningekategorier, ikke så meget på, hvorfor kategorierne er, som de er, og hvilke problemer det giver. Det ville have givet redegørelsen et mere humant udseende, hvis ministeren havde haft dette med. De danskere, som har oplevet jødeforfølgelsen i Nazityskland og flygtningene fra Ungarn og Polen, har nok en anden forståelse for flygtningebegrebet; dette kommer til udtryk af og til fra nogle danskere i dag.

Justitsministeren er med nogle af de udtalelser, justitsministeren er kommet med i pressen, i fare for at stille sig på den samme linje som fremskridtspartiet, der i udtalelser på sit landsmøde fremkom med dybt diskriminerende udtalelser om herboende udlændinge.

Vi vil ikke fra socialistisk folkepartis side være med til at ændre flygtningebegrebet. Når justitsministeren i sin redegørelse forsøger at få ændret udlændingeloven ved at give lovændringen skylden for flygtningetilstrømningen fra Iran, synes vi, at justitsministeren

er langt ude. Det har intet med udlændingeloven at gøre, at der er krig mellem Iran og Irak. Hvis justitsministeren vil sikre sig, at de flygtninge, der spontant henvender sig ved Danmarks grænser og beder om politisk asyl, reelt er flygtninge, må der en grundig og hurtig undersøgelse til. Hvis undersøgelsen bliver svækket, risikerer vi netop, at flygtningebegrebet bliver undergravet.

Med den nye udlændingelov sikrede og styrkede vi retsgrundlaget for flygtninge og styrkede retsgarantierne for asylansøgers behandling. Det var vigtigt at sikre, at flygtninge, som opfylder betingelserne, ikke bliver afvist ved den danske grænse.

Justitsministeren skyder langt over målet, når han siger, at de nye regler om asylansøgenes ophold her i landet har medført resultater, der nærmer sig det groteske. Der kan opstå situationer, hvor reglerne forsøges misbrugt, men det er jo også derfor, asylansøgenes forhold undersøges grundigt; og netop den situation, vi er i, hvor vi har set flygtningebegrebet angrebet af bl.a. libaneserne, viser, hvor vigtigt det er at fastholde en grundig undersøgelse.

Vi har bestemt ikke noget imod rationaliseringer. Der er mange forlydender om, at der nok kunne være visse sagsgange i udlændingedirektoratet, som kunne tåle en smidiggørelse, men vi kan ikke acceptere, at de rationaliseringer betyder en mindre dybtgående sagsbehandling, og jeg vil bede justitsministeren herfra oplyse, hvad det er for en sagsbehandling, det drejer sig om. Er det rigtigt, at det kun drejer sig om at få navnene på flygtningene, forældrenes adresse og eventuelt giftermål og så færdig? Jeg kunne godt tænke mig at vide, om det er den måde, det foregår på, når man taler om en sagsbehandling, som går hurtigt, for det synes jeg ikke er tilstrækkeligt til at bevise, at det er en flygtning, det drejer sig om.

Men direktoratet må styrkes med personale i den tid, hvor flygtningestrømmen er stor. Der er ingen som helst grund til at forvente, at den store tilstrømning er permanent. Som ministeren selv peger på, har der tidligere været tidspunkter, hvor tilstrømningen har været stor. Vi mener, at det, der er brug for, er, at ministeren slår koldt vand i blodet og får sagsbehandlingen nedsat betydeligt, at han fastsætter en frist for, hvor lang tid en

[Alice Faber]

sådan sagsbehandling må vare, og ansætter de folk, der skal bruges.

Der er på nuværende tidspunkt ingen grund til at overveje lovændringer og i alle tilfælde ikke efter de retningslinjer, justitsministeren lægger op til. Der er måske andre områder af lovgivningen – f.eks. vedrørende familiesammenføringer – som vi kunne tænke os forbedret, men vi vil gerne se tiden lidt an. Vi kan på ingen måde være med til at nedlægge flygtningesnævnet og overlade afgørelserne alene til direktoratet for udlændinge – vi er bange for, at afgørelserne vil blive for vilkårlige – og jeg vil gerne spørge ministeren igen: er det ikke sjældent, at nævnet omgør direktoratets afgørelser?

Men vi må altså fastholde den asylprocedure, der sikrer grundige overvejelser og undersøgelser.

Hvis der på et eller andet tidspunkt skulle blive brug for at overveje en begrænsning af de anerkendte flygtninges krav på vedvarende ophold, findes der jo en mulighed i lovens § 20, som hr. Ole Espersen var inde på. Der tales her om en vedvarende flygtningestrøm. Meningen bag paragraffen var at bruge en hidtil kendt fremgangsmåde, nemlig at gå ud i det internationale samfund og først og fremmest via FNs højkommissariat anmode om bistand til genbosætning, men en sådan situation er vi ikke i med den nuværende tilstrømning; det er altså ikke rigtigt, hvad ministeren siger i redegørelsen. Vi mener, der er behov for at få en forklaring fra udenrigsministeriet på, hvorfor der er så mange iranske flygtninge netop nu. Den tidligere debat viser, at ministerens redegørelse utrolig meget mangler en fremstilling af, hvad der ligger bag den flygtningestrøm. Det har åbenbart ikke været muligt for justitsministeren at give os den forklaring nu, men vi vil gerne have den.

Jeg vil gerne sige lidt om asylansøgernes ophold her i landet i sagsbehandlingstiden – ud over det, jeg har nævnt om sagspresset i indvandrerdirektoratet. Når flygtninge kommer til landet, er det ofte efter langvarige, meget usikre perioder, hvor de kan have været udsat for forfølgelse, fængsling, tortur og mord på venner og familie, rædsler, som naturligvis præger deres sindstilstand. De har ofte svært ved at forstå, at de er omgivet af mennesker, som ikke vil dem noget ondt. Deres flugtruter har også ofte været særdeles

farefulde. Derfor er det meget vigtigt et øjeblik at se på, hvordan vi behandler dem i asylperioden, medens deres sager bliver undersøgt. Det er en uhyre traumatisk situation at udsætte flygtninge for, denne lange ventetid. Der må som tidligere nævnt fastsættes en tidsramme for sagsbehandlingen. Justitsministeren er inde på de store udgifter. Nogle af dem kunne nedsættes væsentligt, hvis ventetiden i asylfasen blev nedsat. Mon ikke udgifterne til meransættelse af personale i direktoratet hurtigt kunne opvejes ved det, man sparer ved en forkortelse af sagsbehandlingstiden?

Ministeren er meget glad for Røde Kors' indsats. Det kan vi forstå, hvis det bare drejede sig om at spare penge. Men vi kan ikke acceptere, at ministeren løber fra sit ansvar og overlader indkvarteringen og den øvrige sociale forsyning til private uden at bekymre sig om, hvilke forhold de pågældende flygtninge udsættes for. Et mindstemål for en sådan fremgangsmåde må være, at justitsministeren stiller krav til de organisationer, som overtager dette ansvarsfulde hverv, og stiller støtte til rådighed, i den udstrækning der måtte være behov for det. Det er ikke turister på Europabesøg, men som tidligere nævnt folk med meget store psykiske problemer, med en stadig angst i sig og med angst for, om de nu får lov til at blive her. Det er ikke enhver tilfældig person, der kan klare at støtte i sådan nogle situationer. Kender Røde Kors sine medlemmer så godt, at man ved, hvem der kan bruges til disse vanskelige opgaver?

Ministerens indstilling i denne redegørelse er præget af en fornærmet holdning. Ministeren fik ikke sit forslag igennem, men indgik et kompromis, da der var flertal imod ministerens eget forslag. Ja men dog! Det er jo den politiske hverdag her, og ministeren stemte jo også for lovforslaget. Men det er ikke rimeligt, at en minister behandler den situation, vi er i for øjeblikket, ved at afgive en sådan redegørelse, der er fyldt med sure opstød over, at ministeren ikke fik sin vilje, og næsten kun det. Ministeren burde have givet folketinget en redegørelse for, hvad der ligger bag flygtningestrømmen, som jeg sagde før, fra Iran netop nu. Det ønsker vi stadig, men hvis justitsministeren ikke kan, så må vi, som jeg tidligere har nævnt, bede udenrigsministeren give os den.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak: tak for anledningen til, at vi diskuterer flygtningeproblemet her i eftermiddag. Jeg kan derimod ikke sige tak for redegørelsen, og det vil jeg gerne søge at begrunde.

Ministeren knytter an til, at Danmark modtager ekstraordinært mange flygtninge, siden vi har vedtaget den nye lov om udlændinge, og det er korrekt, at det er sket, siden vi vedtog den. Men ministeren kommer senere i sin redegørelse ind på, at der også kan være årsagssammenhæng – og det er der intet belæg for –: at man specielt flygter til Danmark og ikke til andre lande i Europa, efter at vi har vedtaget den nye udlændingelov. Der er tidsfølge, og det er korrekt, men årsagssammenhængen er ikke bevist, og jeg vil gerne her anføre nogle tal:

Danmark har i september modtaget ca. 500 flygtninge. Det er meget mere, end vi plejer, men i Sverige er antallet af flygtninge i samme periode 500 om ugen. Man kan ikke med nogen som helst ret påstå, at Danmark i særlig grad bliver overrendt. Vi kan konstatere ude i Europa, at Schweiz, Frankrig, Holland og England ud over Sverige i dag modtager et større antal flygtninge. Mon ikke årsagen til det skulle være, at der i Europas nærhed er sket en optrapning af krigen mellem Iran og Irak? Jeg tror, det er dér, vi skal finde forklaringen.

Man må huske på, at der bag hver eneste rigtig flygtning finder et fundamentalt overgreb af menneskerettigheder sted. Hvad er det for overgreb, der finder sted i Iran, og som gør, at man i særlig høj grad flygter derfra? Ja, det er jo bl.a. forfølgelsen af Bahai-religionens tilhængere, hvor alene det at være tilhænger af denne religion betragtes med så stor mistænksomhed af myndighederne, at det ofte snarere fører til tortur eller skydning eller henrettelse på anden måde, end det medfører, at man blot er under observation.

Det, som justitsministeren efter min opfattelse lægger op til, er en forringelse af den nye lov om udlændinge. Jeg kan ikke på nogen som helst vis se, at der er noget berettiget i det. Med den nye udlændingelov, hvor ministeren citerer den nye formand for Dansk Flygtningehjælp, fastslås det nu, at Danmark har en lov på dette område, som vi kan være bekendt. Jeg er glad for, at man

har den opfattelse. Jeg gør opmærksom på, at der stadig væk i den nye lov om udlændinge kan finde rent administrative udvisninger sted af folk, der har fået lov til at være her, flygtninge eller indvandrere på anden vis.

Ministeren siger et sted i begyndelsen af sin redegørelse, at han gerne vil give anledning til – i modsætning til den diskussion, der har fundet sted i offentligheden indtil nu – at problemerne sættes i det rette perspektiv. Jeg synes, det er et smukt mål, men jeg synes, det i utrolig ringe grad er opfyldt.

Ministeren fokuserer på, at Danmark nu modtager mange anmodninger om flygtninge. Jeg har allerede nævnt forholdet til Sverige, og jeg har allerede haft anledning til at nævne, hvordan Danmarks stilling er i forhold til det øvrige Europa. Jeg nævnte, at skulle man virkelig finde en synder, der ikke opfylder sin, skal vi sige menneskelige pligt til at hjælpe folk, der forfølges, blot fordi de har en anden tro, en anden hudfarve eller en anden politisk overbevisning, var det først og fremmest Tyrkiet. Vi kan også i Europa pege på andre lande, der ikke har så gode forhold med hensyn til flygtninge som Danmark, og det er Grækenland og Spanien. Spanien nævnte jeg, men ellers er det umuligt i den vestlige del af Europa at finde lande, der har flygtninge i ringere grad end Danmark.

Hvis vi ser på de øvrige verdensdele, må vi konstatere, at i USA er der en flygtning for hver 231 indbyggere. Det vil sige, at de har 4 gange så mange flygtninge i forhold til indbyggertallet som Danmark. Hvis vi går til Canada, har det 71 indbyggere pr. flygtning. Det er så stort et tal sammenlignet med Danmarks, at det næsten er umuligt at omregne det. Hvis vi går til Australien, har det 48 indbyggere pr. flygtning.

Danmark indtager ikke en særlig fremragende stilling, en stilling, der gør det berettiget, at vor justitsminister lægger op til redegørelsen på denne måde. Jeg synes som historiker, at vi i dag i Danmark må være overordentlig taknemlige for, at man i Sverige under krigen ikke havde en justitsminister, der sagde: vi kan modtage 2.000 flygtninge fra Danmark, 2.000 fra Norge, og resten må så klare sig selv. Det er jo det, der lægges op til.

I et af afsnittene i Gammeltoft-Hansens helt nye bog om flygtningeret står der – og

[Bernhard Baunsgaard]

det synes jeg vi skal huske i folketinget – at bag hver eneste flygtning findes der et overgreb mod menneskerettighederne.

Jeg vil så gerne føje til, at jeg finder, det er ret og rimeligt, at Danmark undersøger de flygtninge, der kommer her, og i første omgang er det folk, der påstår, at de er flygtninge. Ikke alle, der melder sig ved grænsen og påstår, at de er flygtninge, er det. Vi ved, at hvert eneste land, der foretager overgreb mod menneskerettighederne, planter folk, der skal angive rigtige flygtninge. Derfor er det nødvendigt, at vi fastholder, at de, der kommer og siger, at de er flygtninge og derfor har et retskrav på at blive behandlet som sådanne i Danmark, blive nøje gennemgået.

Jeg vil sige her som min opfattelse, at den tid, der i Danmark gennemgående anvendes, så vidt jeg er orienteret, er halvandet år. Dette er bestemt noget, vi kan være bekendt i sammenligning med det øvrige Europa, hvor behandlingsperioden ofte er 5–7 år, og hvor flygtningene bestemt ikke får så gode forhold, som vi giver dem.

Jeg siger dette, fordi det nok er en af de ting, vi skal diskutere, om vi kan gøre behandlingen smidigere. Der må være en grænse for, hvor smidigt vi behandler de folk, der kommer og siger, at de er flygtninge, for der kommer jo også nogle, der bare kommer til Danmark eller det øvrige Skandinavien, fordi de mener, at de materielt får det bedre, men alle mennesker kan nu engang ikke leve i Danmark. Her er det vores u-landshjælp, der skal sættes ind.

Det har været beklaget, at vi på dansk ikke har tilstrækkelig litteratur om, hvad det egentlig er, vi diskuterer her, men jeg har allerede haft lejlighed til at nævne den publikation, som Dansk Flygtningehjælp har udgivet, og som er kommet i andet oplag her i 1982: »Flygtninge i kort og tal«, men jeg vil også gerne pege på det undervisningsmateriale, som i 1984 er udgivet af Dansk Flygtningehjælp. Det hedder kort og godt: »Flygtninge« og er beregnet til undervisning på gymnasier, HF og andre steder.

Må jeg til sidst nævne bare ét problem mere.

Det har været nævnt her, at der er to slags flygtninge.

Der er konventionsflygtningene, som jeg mener at vi ikke uden at overtræde vore internationale forpligtelser kan undlade at

hjælpe, og slår de penge, som nu er sat på finansloven, ikke til, må vi gøre som i alle andre situationer, hvor vi har en lovforpligtelse: søge en tillægsbevilling. Men foreløbig drejer det sig for Danmarks vedkommende ikke om det helt store tal.

Så er der de facto-flygtningene. Det er dem, som ikke kan påvise, at de er blevet forfulgt, men som der er sandsynlighed for bliver forfulgt, hvis de forsøger at komme ud af deres hjemland; det gælder bl.a. polakker.

Og så er der endelig dem, som kaldes spontanflygtninge.

Der har været en tendens til at sammenblande konventions- og de facto-flygtninge med kvota-flygtningene. Efter min mening kan vi ikke være det bekendt; jeg mener, det er klart imod vedtagelsen i 1978.

Kvota-flygtningene var tænkt som en ekstra hjælp til højkommissæren til afhjælpning af den fortvivlede situation, der dengang var i Sydøstasien og i dag er i Bangladesh og i Pakistan med flygtningene fra Afghanistan, hvor der i så fattigt et land er 1 flygtning for hver 28 indbyggere.

Addi Andersen (CD):

Som det nu er sagt flere gange fra denne talerstol i dag, har formanden for Dansk Flygtningehjælp udtalt, at den ny flygtningelov, som blev vedtaget her i folketinget for godt et års tid siden, er den mest menneskevenlige af sin art i verden. Det har han ret i, og det synes jeg kun vi kan være stolte over.

Efter CDs mening skal vi altid vise mest muligt hensyn til mennesker, der bliver forfulgt af politiske eller religiøse grunde. Derfor er det vigtigt, at sorteringen – hvis jeg må kalde det sådan – foregår på en betryggende måde, så ingen, der virkelig har behov for hjælp, bliver afvist.

Vi skal løse dette problem, og det er vigtigt, at der bliver vedtaget nogle regler, der giver den største sikkerhed for, at man undgår fejlbedømmelser. Vi kan ikke deltage i den undren, der er udtrykt over, at justitsministeren har givet denne redegørelse. Vi synes, justitsministeren skal have tak for, at der bliver peget på de problemer, der eventuelt kan opstå, herunder også de økonomiske. Men CD anbefaler tilbageholdenhed med hensyn til for store ændringer af en lov, som

[Addi Andersen]

er vedtaget i bred enighed i folketinget for et års tid siden.

Dohrmann (FP):

Selv om vi hellere havde set, at ministeren var kommet med et egentligt forslag til lov om ændring af den udlændingelov, der blev vedtaget sidste år, skal ministeren ikke have utak, fordi han er kommet med sin redegørelse og herved har sat tingene under debat.

Det er jo alarmerende tal, vi ser vedrørende flygtninge. Gennemsnittet for 1983 var pr. måned 28 spontane flygtninge. I 1984 starter vi med 53 i januar, så tager tallet et spring i juli måned til 378, i august er det 404 for så i september at være helt oppe på 540 personer.

Nu har vi hørt flere ordførere stå heroppe og sige, at vi skal være gode og rare og venlige mod flygtningene, og dertil vil jeg da godt sige, at vi vel allesammen har sympati med de mennesker, som af en eller anden grund føler sig tvunget til at forlade deres hjemlande, men det er naivt og dumt, hvis nogen tror, at lille Danmark kan forsørge alverdens flygtninge.

Vi kan tage Iran. Hvor mange mennesker bor der dér? Der bor ca. 40 millioner, så vidt jeg er orienteret. Vi kan tage Irak. Og vi kan tage alle de østeuropæiske lande. Hvor mange af de styrer mener vi egentlig det er ret og rimeligt at leve under? Men det må være helt naturligt at spørge både hr. Bernhard Baunsgaard og den socialdemokratiske ordfører: hvor mange millioner mennesker mener man lille Danmark kan tage ind? Findes der ingen grænser? Man står heroppe og fremstiller sig selv som de store frelsere og giver faktisk udtryk for, at Danmark skal lukke enhver ind, der kommer og banker på grænsen. Det kan vi absolut ikke, og det er som sagt efter min opfattelse meget naivt at tro det.

Vi har også fået denne lov om familiesammenføring, og dermed er det hele jo ude af kontrol.

Jeg synes egentlig, at en debat som denne langt mere skulle være koncentreret om, hvad en politisk flygtning er. Er en person, som frit kan gå ud i lufthavnen og tage flyveren og forlade landet, at betragte som flygtning? Det mener jeg ikke, når man ellers ser, hvad der sker mange, mange steder rundt om i verden.

Jeg vil også kritisere ministeren for den lemfældige måde, de påståede flygtninge får deres forhold undersøgt på. Hvilken garanti har Danmark for, at det overhovedet er politiske flygtninge? Det gælder specielt iranerne, hvor ministeren har givet den instruks til fremmedpolitiet, at fordi der kommer så mange, skal forholdene ikke undersøges. Hvilken garanti har Danmark for, at det virkelig er politiske flygtninge? En eller anden, som måske har begået en handling, som også er kriminel her i landet, kan bare komme til Danmarks grænser og sige: jeg er politisk flygtning. Justitsministeren står så og siger velkommen, og så bliver vedkommende indkvarteret på et eller andet hotel og har det i øvrigt udmærket. Det synes jeg er for svagt. Jeg synes, det er for dårligt, når ministeren ikke engang er sikker på, at de virkelig er det, man med nogen ret kan kalde politiske flygtninge.

Jeg mener som sagt, at den lov, der blev vedtaget sidste år, hurtigst muligt bør ændres. Den var uigennemtænkt, og de partier, der stemte for den, må have en dårlig samvittighed i dag. Danmark har ikke råd til at huse alle disse flygtninge.

Der er som sagt millioner af mennesker rundt om i verden, som vi synes lever under forhold, som vi vanskeligt kan forestille os her i Danmark. Vi ved også, at der findes professionelle arrangører. For ikke så længe siden var der et klip fra svensk TV om en iraner, der havde fået den opfattelse i sit hjemland, at hvis han kom til Sverige, fik han bolig, arbejde og penge, fordi Sverige havde brug for immigranter. Man kan jo godt forestille sig, hvordan den slags rygter cirkulerer dernede, og derfor synes jeg også, at justitsministeren skulle gøre et eller andet for ligesom at gøre det kendt i udlandet, at man ikke skal regne med, at fordi man henvender sig her, bliver man automatisk lukket ind og betragtet som flygtning og dermed forsørget.

Men som sagt: vi mener, at meget af det, der er sagt her i dag, er naivt. Det lyder selvfølgelig pænt udadtil, at Danmark, som også besætter flygtningehøjkommissærposten, kan stå som den store redningsmand for alle dem, der ikke er tilfredse med at bo i deres eget land. Men hvis man vil se lidt realistisk på tingene, kan enhver sige sig selv, at det simpelt hen ikke kan lade sig gøre at huse

[Dohrmann]

alle de mennesker, og som sagt mener vi, at loven bør ændres, så behandlingen af de politiske flygtninge ikke nødvendigvis behøver at være så luksuspræget, som den er i dag.

Vi ved, at der er mange, der søger bolig herhjemme, og man kunne eksempelvis, hvis man absolut vil huse disse flygtninge, opføre nogle barakker. Vi har også Christiania, hvor der kan bo en masse mennesker. Vi synes altså, at der i allerhøjeste grad er grund til at tage dette problem op på en lidt mere konkret måde end ved en diskussion i retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det er ikke, fordi jeg har nogen synderlig lyst til at gå ind i en dialog med hr. Dohrmann, hvis synspunkter vedrørende flygtninge og indvandrere i øvrigt jo er velkendte. Jeg kan dog forstå, at hr. Dohrmann godt kan have en vis sympati, hvis bare det ikke koster noget.

Men når hr. Dohrmann så nævner, at udlændingeloven skal ændres, synes jeg, han skylder os at fortælle hvordan. Skal det være sådan, at vi kan afvise asylansøgere ved grænsen uden nogen egentlig behandling af asylansøgningen? Er det det, hr. Dohrmann gerne vil arbejde henimod?

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg kan kun svare bekræftende. Jeg mener, at politiet selvfølgelig burde kunne afvise en flygtning ved grænsen.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Hvad skulle så virkningen af afvisningen være? Skulle de sendes retur til det land, de er flygtet fra?

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

I mange, mange tilfælde har vi oplevet, at østtyske myndigheder – og nu skal vi lige tænke på, at det er østtyskerne, der har opført Berlinmuren for at spærre folk inde – har været usandsynlig behjælpelige med at transportere flygtninge fra Iran videre til

Danmark, og da ville det være den naturligeste sag at sende dem retur til Østtyskland.

Lenger (VS):

Vi diskuterer jo mellem år og dag det begreb, som vi kalder folketingets værdighed: om man nu må bruge det ene eller det andet ord, udvise den ene eller den anden adfærd eller andre overfladefænomener.

Jeg synes, at den diskussion, vi fører her i dag, er uværdig – om noget. Den ene borgerlige ordfører efter den anden står her med alvorstungt ansigt, som om selve nationens eksistens stod på spil, blot fordi 2.000 mennesker – 2.000 mennesker siden nytår – har banket på vores dør og bedt om at få lov til at være her på grund af de forhold, de har i deres hjemland. 2.000 mennesker i forhold til en befolkning på 5 millioner! 2.000 mennesker, som beder om at få lov til at smage en enkelt af de klejner, som vi har i den klejnedåse, som statsministeren ellers aldrig forsommer nogen lejlighed til at fortælle er bugnende! Jeg synes, det er dybt uværdigt at høre på denne småkagediskussion.

Redegørelsen fra justitsministeren lyser langt væk af, at han forsøger at vaske hænder i forhold til udlændingeloven. Det må han selv om. Men når vaskeriet så gælder nogle af de mere positive ændringer i udlændingeloven sidste år, må VS sige fra over for de planer, som ministeren lægger op til.

Ministerens holdning kan kort karakteriseres på den måde, at han godt vil sole sig i nogle humane principper, men når der så kommer nogle mennesker og vil bruge indholdet, må de humane principper falde. Humanisme kan være godt nok, men ikke når det går ud over ministerens pengekasse. Venlighed hænger uløseligt sammen med økonomien, siger fru Agnete Laustsen i dag. Vi vil altså med andre ord godt være venlige, bare det ikke koster noget. Hvilken forkælet holdning!

Noget af det værste, et menneske kan komme ud for, er at måtte forlade sit land, sin baggrund, ofte efterladende sig alle sine ting og måske sin familie eller sine nærmeste og befinde sig i den totale retsløshed, og over for dette besværer den danske justitsminister sig over, at disse mennesker, når de kommer til Danmark, har et retskrav i det mindste på

[Lenger]

at opholde sig her i landet, indtil deres sag er behandlet.

At ministeren besværer sig, er så, hvad det er, men det er langt værre, at den debat, som er skabt delvis på foranledning af ministeren, ikke kan undgå at påvirke befolkningens holdning til de flygtninge, som fortsat kommer, og især til de flygtninge, som efter ministerens opfattelse ikke burde komme, men som forhåbentlig, takket være et flertal her i salen, fortsat kommer og fortsat skal have mulighed for at opholde sig her i landet, i det mindste mens deres sag behandles.

Jeg vil især fremhæve den del af ministerens redegørelse, for ærlig talt, hvor havde ministeren ellers tænkt sig at disse mennesker skulle opholde sig? Hvis man sendte dem tilbage til deres hjemland midlertidigt, mon de så kom tilbage, hvis deres sag fik et positivt udfald? Eller hvor havde ministeren forestillet sig at de skulle opholde sig, medens sagen blev behandlet? Det ligger jo i sagens natur, at de ikke har mange andre muligheder for at sikre sig blot en smule retsbeskyttelse; de er jo flygtninge.

Vi mener i VS, at vi hellere vil give én for meget et midlertidigt ophold, som bagefter viser sig at have været uberettiget, fremfor at sende én for meget tilbage med de ulykkelige konsekvenser, som ligger i det.

Ministerens vil også have ret til at afvise flygtninge, når deres anmodning er, som han siger, åbenbart grundløs. Men netop dette er det jo ganske umuligt at tage stilling til i det øjeblik, hvor anmodningen fremsættes, og det ville i øvrigt stride mod det princip, som blev stadfæstet ved udlændingeloven, at politiets indflydelse på disse afgørelser skal begrænses.

Ministerens synes heller ikke om, at flygtninge, der i denne forbindelse med god ret kan kaldes de anklagede, har mulighed for mundtligt at fremlægge deres sag, når den skal til bedømmelse. Det skaber, som han siger, betydelige vanskeligheder.

Ja, det vil vi godt give ministeren ret i, men sådan er det med ethvert retsprincip, at det kan være besværligt. Hurtige afgørelser, standretter og indskrænkninger i den anklagedes mulighed for at forsvare sig giver unægtelig altid større effektivitet, det vil vi gerne indrømme, men prisen for den manglende effektivitet betaler vi med stor glæde for til gengæld at kunne sikre en omhyggelig

sagsbehandling og en retssikkerhed for den svage part, og den svage part er og bliver flygtningen. Det kan være et spørgsmål om liv eller død for den person, og så kan man ikke bare sylte flygtningens skæbne ind i overvejelser om effektivitet og hensyn til ministerens pengekasse.

Vi har ingen mulighed for at reagere mod selv en stærk tilstrømning, siger ministeren – som om der stod 5 millioner flygtninge og bankede på vores dør. Der er altså kun kommet omkring 2.000 siden nytår, og der kommer, skønner ministeren selv, 3.000 i alt i 1984. Det er størrelsesordenen, og det er baggrunden for, at ministeren nu opregner disse dystre perspektiver i sin redegørelse. Vi mener, at han skyder spurve med kanoner. Der er ikke nogen som helst grund til at overveje ændringer på den baggrund, i hvert fald ikke for VS' vedkommende.

Vi har bemærket, at man diskuterer i pressen, om man nu skal sætte grænser det ene eller det andet sted. Det er en diskussion, som vi ikke vil gå ind i, for vi vil ikke sætte noget tal på de grænser. Vi vil kun sige om det, at for os er et af de væsentligste kriterier for at sætte tal på det, hvornår antallet af udlændinge kan være med til at fremkalde racistiske holdninger, samtidig med at vi selvfølgelig af al magt vil være med til at begrænse og bekæmpe de racistiske holdninger, som trives – ikke mindst takket være hr. Dohrmann – men som også – måske imod ministerens egen vilje – kan blive resultatet af den debat, ministeren har lagt op til.

Så gør ministeren opmærksom på, at flygtningene ofte får en familiesammenføring på et tidspunkt, og at antallet af såkaldt fremmede også på den måde øges. Det er vi helt opmærksomme på, men det får os til at sige, at med det kendskab, vi har til administrationen af en række helt konkrete sager efter den nye udlændingelov – og det gælder ikke bare flygtninge – er det ikke ren og skær blødsødenhed, der ligger bag de trufne afgørelser. Der er faktisk mange gange tale om en meget hård bedømmelse vedrørende familiesammenføringerne.

Af de 1.900 flygtninge, som er kommet til Danmark i 1984, er halvdelen fra Iran, og det er vigtigt at være opmærksom på det. Det er egentlig påfaldende, at der ikke er kommet flere fra Iran, og det er også påfaldende, at vi i 1984 kun har fået 1.900 flygt-

[Lenger]

ninge indtil nu. Det var dér mere grund til at andre sig over. Men det viser, at flygtningetallet altid vil være mere afhængigt af, hvad der sker i den store verden, end af, hvordan det ene eller det andet land udformer sin lovgivning.

For tiden er det mest iranere og i et vist omfang tamiler. På andre tider har det været ungarere, polakker, chilenerne eller vietnamesiske bådflygtninge. Det er der intet underligt i. Faktisk har der også tidligere været toppe i flygtningetilstrømningen.

De facto-flygtningebegrebet har i praksis været anvendt især over for flygtninge fra de østeuropæiske lande, og her har antallet varieret mere. Men hvad der er nok så væsentligt: op gennem 1970'erne fandt der en udvikling sted i fortolkningen af dette begreb, en udvikling, som senere fandt sit udtryk i de ændringer, der skete i udlændingeloven sidste sommer. Det nye var, at der blev givet et videre retskrav, noget, som ministeren også er utilfreds med i sin redegørelse, men som vi synes er ganske udmærket.

Dér, hvor ministerens ønske om at svække retskravet især vil vise sig, er imidlertid i behandlingen af dem, der får et ophold, kort eller langt, her i landet, for de vil få mindre hjælp til den helt nødvendige integration og til det ophold, som de får. Derfor vil ministerens slækkelse på dette område være den sikre vej til for alvor at skabe nogle af de problemer, som ministeren advarer imod.

Hvad angår den økonomiske side af sagen, er VS helt indstillet på at være med til at bevilge de fornødne merudgifter. Det forstår vi at regeringen også er, selv om finanslovsforliget med de radikale har den uheldige hage, at man ikke helt har kunnet holde fingrene fra u-landsbistanden.

Jeg vil gerne slutte med at omtale en enkelt gruppe flygtninge, og jeg vil da godt røbe med det samme, at omtalen munder ud i, at jeg spørger ministeren, hvad han vil foretage over for den gruppe.

Det drejer sig om tamilerne, for der har været nogen usikkerhed om, hvad der vil være konsekvenserne for dem. Det er jo en forfulgt befolkningsgruppe i Sri Lanka, og det har det været i årtier, men det er for alvor taget til, efter at fru Bandaranaika mistede magten for nogle år siden.

Der lever eksempelvis 200.000 tamiler i flygtningelejre i det nordlige og østlige Sri

Lanka. Man oplever tilfældige myrderier på ubevæbnede civile, tiltagende retsløshed, drab på fængslede, afbrænding af boliger og ingen indgreb mod den pøbeljustits, som foregår. Der er tilbageholdelsesmulighed i op til 18 måneder uden ret til at blive stillet for en dommer, overfald på busser på vej til det tamilske område; senest – for blot en måned siden – blev 15 dræbt af hæren på denne måde. Der foregår tortur i form af brækkede arme og ben, og der er eksempler på, at man binder folk til bildæk og sætter ild til dem, og der kunne nævnes mange flere eksempler på de uhyrligheder, som foregår over for dette mindretal i Sri Lanka.

Der har været usikkerhed om deres skæbne i faktisk alle vesteuropæiske lande. Nu er man ved at have fundet en løsning på problemet i hvert fald i England, Vesttyskland, Schweiz og Holland, en løsning, der i første omfang består af en opholdstilladelse, mens deres senere status er uafklaret.

Der har været usikkerhed om den danske holdning, og det er der fortsat. Derfor vil jeg slutte med at bede ministeren om helt konkret at forklare, hvad man har tænkt sig at foretage i forhold til denne gruppe af flygtninge, som for tiden er den næststørste, som ankommer til Danmark.

(Kort bemærkning.).

Addi Andersen (CD):

Efter min mening afsporer VS debatten med sine bemærkninger. Hvis VS havde magt, som det har agt, var Danmark gået fallit for længe siden. Vi kan ikke kritikløst hjælpe alle i denne verden. Selv om vi gerne vil hjælpe disse flygtninge, er det da nødvendigt at tage de økonomiske konsekvenser med i betragtning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Efter indbydelse fra folketinget aflægger en delegation fra Sovjetunionens øverste sovjet et officielt besøg i Danmark i denne uge. Vore sovjetiske gæster har udtalt ønske om at overvære et møde her i tinget, og på folketingets vegne byder jeg vore gæster hjerteligt velkommen her i folketinget. Jeg udtaler samtidig ønsket om, at de sovjetiske gæster får et resultatrigt og vellykket besøg i Danmark.

[Første næstformand]

(Medlemmerne påhørte stående formandens velkomstord).

Kofod-Svendsen (KrF):

Jeg vil gerne begynde med at takke justitsministeren for de oplysninger, vi har fået i redegørelsen.

Da folketinget sidste år med overvældende flertal vedtog den nye udlændingelov, var det et af formålene med loven at forbedre flygtningenes retsstilling, som justitsministeren med rette siger det i redegørelsen, og at det er sket, vidner bl.a. følgende ord fra den nye formand for Dansk Flygtningehjælp, professor Thor A. Bak, om. Det er citeret før, men jeg vil gentage det, da jeg synes, det er så væsentligt: »Den nye flygtningelov er god, den mest menneskevenlige af sin art i verden.«

Det er jo helt rigtigt, hvad justitsministeren siger: hvem vil ikke gerne hjælpe flygtninge? Man må jo betænke, at der er tale om mennesker i nød, der har et ofte meget påtrængende behov for hjælp, og den danske flygtningehøjkommissær, Poul Hartling, har direkte fremhævet dele af den danske lov som eksempel til efterfølgelse. Det er bl.a. sket ved en vurdering af et norsk udkast til en ny udlændingelov.

Med formandens tilladelse vil jeg gerne citere fra Berlingske Tidende den 8. oktober i år, hvor der står:

»I det norske forslag hedder det bl.a., at flygtninge kan nægtes asyl, hvis vægtige grunde taler for det. Masseflugt kan være en sådan grund. En anden grund kunne være, at den pågældende flygtning kunne have fået beskyttelse i et andet land. Også dette reagerer højkommissæren stærkt imod. Man frygter, at folk, der virkelig er flygtninge i ordets egentlige forstand, kan blive nægtet asyl i Norge, hvis de skulle ankomme til landet i forbindelse med en større masseflugt.

Højkommissæren mener heller ikke, at det er acceptabelt at nægte asyl under henvisning til, at flygtningen kunne have fået beskyttelse i et andet land. Her henvises der til de konklusioner, som flygtningehøjkommissariatet udarbejdede i 1979, og hvori det hedder, at man ikke kan nægte asyl bare med den begrundelse, at et andet land kan give asyl.

Flygtningehøjkommissæren, der har haft det norske lovudkast til gennemsyn, henviser til den danske fremmedlov, der blev vedtaget sidste år. I den lov opererer man med muligheden for at tilbagekalde et asyl. Et asyl bliver bevilget, men det er muligt at trække det tilbage, hvis flygtningen fra en masseflugt senere får opholdstilladelse i et andet land.«

Jeg synes, vi har grund til stolthed, hvis Danmark kan inspirere de andre europæiske lande, så vi får en mere ensartet vesteuropæisk lovgivning, inspireret af vor lovgivning.

Med hensyn til den konkrete stigning i indstrømningen vil jeg gerne rose justitsministeren, fordi han så målbevidst har arbejdet for en afbureaukratisering af modtagelsesprocessen og satset på, at de mange flygtninge, der er kommet, virkelig får en så menneskelig modtagelse som muligt, og på grundlag af det, der er sagt fra socialdemokratiet, forstår jeg, at de socialdemokratiske ordførere delvis har trukket den kritik tilbage, som blev rejst i Jyllands-Posten, en kritik, som efter min mening var helt uberettiget, netop når baggrunden for justitsministerens initiativ var helt berettigede menneskelige hensyn.

Jeg tror, der er enighed om, at vi skal se fremad, og det er klart, at hvis indstrømningen stiger væsentligt – nogle taler om 10.000 iranere næste år, og andre taler om højere tal – og antager en mere vedvarende karakter, bør man overveje en regulering, bl.a. af hensyn til flygtningene og flygtningesagen, men det er afgørende, hvordan en regulering sker. De socialdemokratiske ordførere har omtalt § 20 i flygtningeloven, og også jeg vil heri tage mit tilknytningspunkt.

Der findes allerede i den gældende udlændingelov en bestemmelse, hvori der tales om udlændinge, der er kommet hertil som led i en omfattende indstrømning af flygtninge. Ideen bag § 20, som bygger på et enigt forslag fra fremmedlovsudvalget, er den, at dersom Danmark på grund af ydre omstændigheder bliver oversvømmet af flygtninge, må udlændingelovens bestemmelser ikke være til hinder for, at man følger den i sådanne situationer sædvanligt anerkendte fremgangsmåde, nemlig at gå ud til det internationale samfund og først og fremmest via FN's højkommissariat anmode om bistand til genbosætning, og her tror jeg vi i højere grad bør få undersøgt, eventuelt gennem direkte hen-

[Kofod-Svendsen]

vendelse til UNHCR, hvilke muligheder der er for genbosætning via UNHCR.

Jeg mener, det er en svaghed ved § 20, at der hverken i bestemmelsen eller i dens forarbejder er sket en præcisering af, hvad der skal forstås ved en omfattende indstrømning af flygtninge. Her er der efter min mening behov for en nøjere undersøgelse, og jeg synes ikke, det er nok, sådan som de socialdemokratiske ordførere gjorde, blot at henvise til denne paragraf. Jeg mener, vi har en paragraf, som trænger til en nøjere undersøgelse i praksis.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Hr. Kofod-Svendsen bemærkede, at jeg delvis skulle have trukket min kritik i Jyllands-Posten af den sagsbehandling, som justitsministeren havde annonceret vedrørende de iranske flygtninge, tilbage. Det er ikke rigtigt. Det, jeg har sagt her fra talerstolen, er, at jeg ikke ønsker en summarisk behandling, men jeg ønsker da heller ikke en behandling af ansøgningerne, som er mere bureaukratisk end nødvendigt. På mig virker ordet »summarisk« på en eller anden måde som noget, der er overfladisk, og det har jeg ikke haft noget ønske om at sagsbehandlingen skulle være, så jeg fastholder den kritik. Hvis behandlingen af de iranske flygtninges sager er overfladisk, mener jeg, det er kritisabelt, men den skal selvfølgelig ikke være mere bureaukratisk end nødvendigt.

Så vil jeg i øvrigt godt sige med hensyn til det med tilstrømningen af flygtninge, at det jo er rigtigt, at vi har udlændingelovens § 20, og jeg mener, at udlændingelovens § 20 kan bringes i anvendelse, hvis der virkelig kommer en omfattende tilstrømning af flygtninge her til landet. Det mener vi ikke der er tale om i øjeblikket, men jeg vil da godt spørge hr. Kofod-Svendsen, om det er kristeligt folkepartis opfattelse, at den flygtningemængde, vi får til landet i øjeblikket, betyder, at § 20 skal tages i anvendelse.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KrF):

Jeg sagde udtrykkeligt i mit indlæg, at jeg ville vurdere fremtiden, og jeg nævnte tal som 10.000 og 20.000. Og mig bekendt er der

ikke tale om indstrømning af 10.000 eller 20.000 i øjeblikket. Det var på baggrund af de tal, jeg henviste til § 20 og gerne ville have den nøje undersøgt, og man kunne også sætte andre tal op. Hvor der er tale om en fremtidig stærk stigning – det var det, jeg nævnte – har jeg ikke lagt mig fast på noget tal, men jeg eksemplificerede. Så jeg kan ikke se, at der baggrund for det stillede spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Må jeg så forstå hr. Kofod-Svendsens indlæg således, at kristeligt folkeparti ikke mener, der er grundlag for at ændre på udlændingeloven i øjeblikket?

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KrF):

Jeg mener, det er helt naturligt, at vi, når der sker en stærk stigning, hvilket har været tilfældet gennem de sidste måneder, nøje følger udviklingen i tilstrømningen. I januar måned 1984 var der tale om få, i sidste måned var der tale om 500, og stiger tallet på samme måde, er det helt berettiget, at man nøje undersøger § 20 og dens anvendelsesmuligheder. Vi er i øjeblikket i en situation, hvor det vil være uansvarligt ikke at undersøge sagen nøjere.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det er naturligvis særlig interessant at høre bemærkningerne fra hr. Kofod-Svendsen, som repræsenterer et regeringsparti, og skal jeg gøre debatten hidtil op, kan man vel konstatere, at ubetinget støtte til en lovændring har ministeren kun fået fra fremskridtspartiet og fra sit eget parti, det konservative folkeparti.

Venstres ordfører gav udtryk for, at der var noget, vi skulle drøfte i retsudvalget, men han ønskede ikke at komme med en konkret anvisning på, hvordan man kunne ændre loven nu, eller en antydning af, om der virkelig var anledning til at gøre det nu. Derfor synes jeg, at debatten indtil videre har haft et ganske lykkeligt forløb. Der er meget, meget ringe tilslutning til, at vi på det foreliggende grundlag i dag skal foretage nogen ændring i

[Ole Espersen]

udlændingeloven. En diskussion kan naturligvis altid være interessant, og den har også afsløret ganske meget.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Da jeg på et tidligere tidspunkt i debatten tillod mig at fastslå, at jeg ikke længere ville deltage i de korte bemærkninger, men ville videre i ordførertalerne, fik jeg en lille reprimande af hr. Ole Espersen. Jeg vil godt tillade mig fra talerstolen nu at udtrykke en stille undren over, at det dobbelte ordførerskab i socialdemokratiet også finder anledning til nærmest at konkludere på ministerens vegne, så denne undren svarer måske til den, hr. Ole Espersen før gav udtryk for over min optræden.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg må erkende, at jeg er lidt overrasket over venstres ordfører. Naturligvis har enhver ordfører lov til at gøre debatten op på sine egne præmisser og give udtryk for glæde over den meget ringe tilslutning, der er her i folketinget til en ændring af denne lov, der er blevet rost meget både fra borgerlig side, fra de tidligere forligspartiets side og af flygtningehøjkommissæren i Genève. Den konklusion må jeg naturligvis have lov til at drage.

At vi er to ordførere, viser kun, at vi tillægger denne debat megen vægt. I øvrigt er salen jo også præget af, at der er et andet parti, der tillægger denne sag megen vægt. Jeg ser, at den konservative folketingsgruppe næsten er fuldtalligt repræsenteret. Vi anser det for at være noget meget glædeligt og håber, at det fortsætter også efter denne debat.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Formentlig fordi hr. Lenger ikke vidste, hvad han skulle sige, tillod han sig den frækhed at kalde mig racist. Jeg vil gerne bede hr. Lenger komme herop og sige, hvilke punkter i den tale, jeg holdt, der berettiger til at betegne mig som racist.

Jeg har slået op i Gyldendals fremmedordbog, og deri står om racisme, at det er troen på visse racers overlegenhed og medfødte ret

til at herske. Og så står der i øvrigt en henvisning til nazismens racelære og dens følge for jøderne.

Nu skal man være lidt varsom med at bruge den slags ord. Jeg forbinder med racisme omtrent det samme, som Gyldendal gør her, og derfor vil jeg bede hr. Lenger komme herop og forklare, hvad han mente.

Men når hr. Lenger nu er begyndt at bruge de grove ord, vil jeg da gerne have lov til at betegne hans ordførertale som meget, meget enfoldig, for hvad var det, hr. Lenger gjorde? Jo, han kritiserede ikke alene ministeren, men også de andre ordførere, og sagde derudover, at Danmark skulle åbne sine grænser. Hr. Lenger ville dog ikke sætte nogen som helst tal på.

Må jeg spørge hr. Lenger: hvis der skulle opstå en situation et eller andet sted i verden, så der lige pludselig stod måske 5.000.000 flygtninge, der gerne ville ind i Danmark, skulle Danmark så også sige ja til det? Jeg mener, vi også har et vist ansvar over for det samfund, vi har overtaget, og som stadig væk må betegnes som dansk.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KrF):

Jeg skal kort sige til hr. Ole Espersen, at han drager forhastede konklusioner, hvis han siger, at der overhovedet ikke kunne være tale om, at der kunne blive brug for en lovændring. Jeg skal nok selv drage de nødvendige konklusioner.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Dette er ikke spor let. Jeg tænker ikke på det svar, der skal gives ordførerne. De har i det væsentlige sagt det, jeg ventede. Jeg tænker på selve sagen.

Jeg har selvfølgelig megen forståelse for alt, hvad der er blevet fremhævet om flygtningenes situation og de forpligtelser, vi har i den forbindelse. Det ville da være mærkeligt andet. Som et demokratisk land står vi uforstående over for de forhold, man har i diktatorlande, hvor man forfølger mennesker, og hvor de mennesker, der er der, ikke kan få lejlighed til at fremføre og ret til at have deres meninger, og hvor de derfor flygter fra de pågældende lande. Det er en opfattelse, vi deler med en række andre demokratiske lande, og hvis man har den opfattelse, må man

[Justitsministeren]

selvfølgelig også søge at leve op til de handlinger, der må være en naturlig følge af det. Vi har vel også som et samfund, hvor befolkningen er præget af en tolerant indstilling, opgaver i forbindelse med hjælp til dem, der kommer i nød, og som kan miste deres liv, hvis de enten var taget eller tager tilbage til det land, hvor de bliver forfulgt.

Jeg synes også, det er rimeligt, at hr. Bernhard Baunsgaard her i dag nævner noget, vi vel kan kalde en særlig historisk forpligtelse for Danmark, og henviser til besættelsestiden og den situation, folk var i her i landet dengang, hvor de ikke havde anden udvej end at flygte. Derfor har det også gjort mig ondt at se, at man i forbindelse med den debat, der har været forskellige steder specielt om de iranske flygtninge, taler om, at nogle af dem har penge nok og derfor ikke skulle være flygtninge i samme forstand som andre. Det var i hvert fald ikke en skillelinje, der blev anlagt over for vore landsmænd, dengang de flygtede, og det mener jeg heller ikke vi skal gøre. Det er ikke spørgsmålet om den ene eller den anden sociale skillelinje.

Over for det står selvfølgelig nogle hensyn. Der står hensynet til, at vi er så meget på linje med andre lande, at vi ikke i forbindelse med vor lovgivning eller på anden måde inviterer til noget, vi ikke kan overkomme. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at jeg ikke i min redegørelse har lagt særlig vægt på det økonomiske. Tværtimod, jeg har nævnt det økonomiske, og det er vel i og for sig ikke så mærkeligt, for 90 pct. af de taler, der holdes fra denne talerstol, vedrører på en eller anden måde det økonomiske, så hvorfor skulle man ikke have lov til at beskæftige sig med det? Men det er altså ikke det væsentlige for mig.

Det væsentlige for mig er, at vi efter de undersøgelser, vi kan foretage nu, synes at have en lovgivning, der er anderledes end lovgivningen i en del andre lande, som vi ellers gerne vil sammenligne os med, og det på en sådan måde, at der er risiko for, at der kommer et stort antal personer hertil. Vi ved, at her i verden er der ikke alene tusinder, men millioner af flygtninge, som ikke har mulighed for at få deres sag behandlet i disse andre lande, men derimod her i landet. Det har jeg villet gøre opmærksom på i tide – derfor denne redegørelse.

Hvis man synes, at opgaven at bedømme dette er svær – og det synes jeg – og erkender det, så er der selvfølgelig nogle, der søger at forenkle det hele mest muligt, og jeg synes, at hr. Dohrmann og hr. Ole Espersen i fællesskab var mestre i at forenkle tingene ud fra et ønske om at søge konfrontationen. Det kan man gøre. Hr. Ole Espersen ønskede endda at inddrage åbningsdebatten, og hvad der havde været sagt i åbningstalen, og ville gøre det til et spørgsmål om Danmarks økonomi i det hele taget. Jeg synes egentlig, at hele sagen er for alvorlig at beskæftige sig med på den måde, men hvis man ønsker konfrontationen, hvad hr. Ole Espersen klart sagde med de ord, han kom med her fra talerstolen, så er det jo ret uundgåeligt.

Hr. Dohrmann søgte det samme, men selvfølgelig på en anden måde. Jeg bemærkede, at hr. Dohrmann besvarede et spørgsmål, der blev stillet ham, på den måde, at politiet skal afvise en flygtning ved grænsen og sende den pågældende tilbage til Østtyskland – hvis han kommer derfra. Jeg går ud fra, at hr. Dohrmann tænkte på enhver flygtning, også dem, der er asylberettigede efter den praksis, vi nu har her i landet, og efter den lovgivning, vi nu har. Jeg er ganske og aldeles uenig i, at vi skulle kunne bære os ad på den måde, og det er heller ikke det, der har ligget i de bemærkninger, der er kommet om, at man kunne have en afvisningsmulighed.

Jeg undrer mig meget over, at dette, at man nævner afvisningsmuligheden, har fået flere ordførere til at stå op og karakterisere det på en måde, som jeg ikke synes er rimelig over for de lande, der har afvisningsmuligheden i dag. Det er dog lande, som vi ellers har fremhævet mange gange for deres indstilling, som ligger på linje med vor. Det er Storbritannien, det er Holland, det er Schweiz, det er Sverige og Norge, der har en sådan afvisningsmulighed. Det, jeg har sagt i min redegørelse, og det, forskellige ordførere var inde på, er dette: skal vi over for en situation, som man godt kan kalde en nødetssituation, ikke have en sådan mulighed eller noget andet? Det indebærer – det må vi erkende – hvis det skal gennemføres, en ændring af loven.

Jeg er også noget forundret over, at flere ordførere så stærkt har fremhævet, at der ikke rigtig er noget problem, så længe det kun drejer sig – som i dette års første 9 må-

[Justitsministeren]

neder – om et par tusinde stykker, noget, man vel må antage i løbet af et år vil dreje sig om adskilligt flere. Så ser man ikke noget problem. Nej, det kan man godt sige, men jeg synes bare, at man skal være opmærksom på, hvad det kan føre til, for hvis det fører til en meget talrig flygtningestrøm, så er det for sent at gribe ind.

Jeg synes, at de bemærkninger, der blev fremsat fra socialdemokratisk side, var af en sådan karakter, at man egentlig må undre sig over, at et parti, der jo dog har haft regeringsmagten i adskillige år, ikke dengang gjorde noget mere for at få flygtninge hertil. Når man synes, at disse 2.000–3.000 spontanflygtninge ikke er noget at tale om, så er det ganske interessant at se, hvordan tallene var i tidligere perioder. Antallet af spontanflygtninge her til landet i 1979 var 43, i 1980 65, i 1981 123, i 1982 124. Så kommer regerings-skiftet, og der kommer en del flere i 1983 og mange flere i 1984.

Jeg ønsker ikke at gå ned på det plan, en ordfører befandt sig på, da han talte om, hvad regeringerne stod for. Jeg ønsker ikke at sige, at det var, fordi der kom en sådan regering, at de pågældende gerne ville være her i landet, slet ikke, jeg konstaterer bare, at der var meget lave tal dengang. Man havde jo mulighed for – der er jo millioner af flygtninge – at få flere hertil, hvis det var det, man ønskede dengang. Er der noget mærkeligt i, at et land er interesseret i at styre det selv? Det er jo kun det, det drejer sig om.

Jeg skal ikke yderligere uddybe de betragtninger om iranske flygtninge, der er fremkommet fra forskellig side. Jeg bemærkede den enighed, der var mellem fru Alice Faber og hr. Dohrmann angående kritikken på det punkt. Jeg må afvise den. Der er ikke tale om det, der blev sagt fra hr. Dohrmanns side: at man ikke behandler sagerne. Der er heller ikke tale om det, der blev sagt fra fru Alice Fabers side: at vi tager navn og adresse. Vi har gennemført en fornuftig og praktisk ordning, som jeg har aftalt med rigspolitichefen, også med en gennemgang af sikkerhedsspørgsmålet for de pågældende. Jeg kan i øvrigt henvise til de bemærkninger, jeg gjorde om dette før. Da der desværre ikke ved denne debat har været udtrykt den enighed, der ellers har været imellem socialdemokratiet og regeringen, men dog har været udtrykt enighed på dette punkt, skal jeg ikke

uddybe det yderligere, for vi er åbenbart enige om, at vi skal undgå bureaukratisk behandling af ansøgere, først og fremmest af menneskelige grunde. Jeg må altså afvise, at der sker noget forkert på dette område.

Hr. Lenger rejste et specielt spørgsmål angående Sri Lanka-flygtningene. Jeg kan meddele, at vi – og det vil ske meget hurtigt – regner med at få én eller flere sager om Sri Lanka-flygtningene for flygtningenævnet, således at man dér kan behandle sagen principielt, og det må vi jo afvente. Jeg forventer også, at der for enkelte iranske flygtninge snart vil komme sager for flygtningenævnet, hvor de ikke har kunnet give oplysninger, der kan bevirke, at man på forhånd kan anse dem for berettiget til at få deres asylansøgninger fremmet, således at de kan få asyl her i landet.

Jeg vil gerne takke dem, der har givet udtryk for, at de synes, det var rigtigt, at der kom en redegørelse, og at vi fik en debat om det. Også fordi vi hele tiden skal sammenholde dette med, hvad man gør i andre lande, kunne det være besværligt og indviklet for os alle sammen at tage stilling til det, da vi for et par år siden drøftede sagerne her i folkettingen. Det kan være vanskeligt at overse virkningerne, også af de ændringer, der er kommet ind i mit lovforslag. Det synes jeg ligger klarere i dag, end det gjorde dengang.

Der har jo fra forskellig side været spurgt, hvor vi har beviset for, at det er den nye lov, der bevirker, at vi har et antal spontanflygtninge i dag, der langt overstiger det antal, jeg nævnte vi havde de tre sidste år under den socialdemokratiske regering. Beviset er selvfølgelig vanskeligt at føre. Jeg lagde mærke til, at der var en udsendelse i forbindelse med TV-Avisen, hvor man spurgte en flygtning fra, jeg tror det var Irak, om det skyldtes den nye lov. Svaret var ganske klart, at det var det. Det viser i hvert fald, at man kan have kendskab til loven rundt omkring, og at det var det, der fik den pågældende til at rejse her til landet. Men det er selvfølgelig ikke noget bevis for, at det gælder generelt. Vi har måske et yderligere bevis: de meget små tal for 1979–1982, jeg nævnte, vedrører næsten alle en periode, hvor der var krig imellem Iran og Irak. Det er jo ikke noget nyt, at denne grusomme krig finder sted, og at folk af den grund – men også af en række andre grunde, som man har kendt til i Iran

[Justitsministeren]

igennem temmelig mange år – kan føle sig truet på livet, hvis de bliver i landet, hvis de har en anden religiøs eller politisk opfattelse end den, de styrende har. Men det er altså først nu, vi fra dette land ser et større antal flygtninge. Det kunne tyde på, at en del regner med, at den lovgivning, vi har her, gør det mere enkelt for dem at komme hertil, end lovgivningen gør i visse andre lande.

Jeg skal slutte med en enkelt bemærkning til socialdemokratiet. Jeg bemærkede selvfølgelig, at hr. Torben Lund som ordfører for partiet afviste i dag at drøfte en ændring af loven. Det var en meget klar udtalelse, og jeg har ingen ret til at bebrejde hr. Torben Lund, at han fremsætter en så klar udtalelse vedrørende lovændringsmulighederne eller mangel herpå.

Jeg har så meget kendskab til, hvordan stillingen er i dette hus til indgåede forlig, at jeg da udmærket ved, at når man indgår et forlig med et parti, så er man nok berettiget til at sige, som jeg har gjort med min redegørelse, at der er de og de virkninger af det, men hvis man fastholder en forligsaftale, så ved vi alle sammen, at operationsmulighederne er meget små. Jeg har forstået på hr. Torben Lund, at han og hans parti i dag ikke åbner nogen mulighed for at ændre den nuværende situation.

Andre ordførere har sagt – meget klart – at de ønsker, at det bliver drøftet i retsudvalget, om der er behov for ændringer af den ene eller den anden art. Jeg kan give tilsagn om, at de spørgsmål, man vil stille i den forbindelse, vil jeg selvfølgelig prøve at besvare bedst muligt, men jeg har bemærket den fastlåsning, der er i sagen, at tilfredsheden med lovgivningen og med, at et stort antal flygtninge på det grundlag kan komme hertil, er så betydelig her i folketinget, at en væsentlig udsigt til ændring af loven er der ikke.

Jeg har med min redegørelse lagt op til en drøftelse. Den har jeg fået. Jeg har fået klare svar, og selv om jeg måske ikke i alle henseender forstår indholdet af disse svar, takker jeg i hvert fald for, at svarene har været klare.

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Jeg bliver ilde berørt, når ministeren sammenligner min opfattelse af de iranske flygt-

ninge med hr. Dohrmanns opfattelse. Jeg vil meget gerne pointere, at jeg ikke altid er enig i ministerens konklusioner. Jeg kan ikke rigtig forstå, hvordan ministeren kan konkludere hele vejen igennem, som ministeren har gjort i dag.

Det, som jeg i hvert fald sagde, var, at for os er det utrolig vigtigt, at opfattelsen af flygtningebegrebet bliver fastholdt, som det er nu. Jeg er stadig væk ikke, heller ikke efter at ministeren har været oppe at redegøre for, hvordan den hurtigere sagsbehandling i direktoratet foregår, helt overbevist om, at der ikke er behov for, at man kigger endnu mere på nogle af de sager, der kommer, netop for at bevare det flygtningebegreb, vi har.

Jeg spurgte justitsministeren, om der ikke var mulighed for, at han – eller hvis justitsministeren ikke kan, så udenrigsministeren – kunne give en redegørelse for, hvad det er, der ligger bag ved det store antal flygtninge, vi får fra Iran. Det er jo en helt speciel situation, der har gjort, at vi får så mange iranske flygtninge. En tilfældig flygtnings udtalelse til fjernsynet om, at han er kommet, fordi udlændingeloven i Danmark er ændret, synes jeg er for spinkelt et grundlag at vurdere hele situationen på. Det vil jeg igen spørge om.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Ministeren gav til slut udtryk for, at han naturligvis ønskede at respektere de traditioner, vi har for indgåede forlig her i tinget. Når det er tilfældet, kan vi godt være lidt overraskede over, at man tilsyneladende fra ministerens side og fra ministerens regeringspartiers side lægger op til en debat om forliget på denne måde, hvor man, synes jeg, meget bagklogt siger: hvad sagde vi? Vi var meget klogere, end I var. Vi advarede. Nu kan i se resultatet af det, der skete – det ministeren var enig i og indgik forlig om.

Jeg mener ikke, at det er normal parlamentarisk praksis, at man, når man ønsker en ændring af et forlig, går ud og siger, at de andre forstod ikke noget som helst af det hele. De var ikke klar over, at man gik ind på noget, der var fuldstændig uoverskueligt, således som der står i redegørelsen. Det er en konfrontationstone, og derfor kan ministeren ikke være overrasket over, at ordførere sva-

[Ole Espersen]

rer igen i samme tone, og det vil jeg gerne erkende er sket.

Ministeren fortsatte med at sige, at nu er der kommet så mange iranere – hvorfor kom de ikke før? Det er nok, fordi vi har fået udlændingeloven. Det lå i hvert fald i luften. Til Sverige, som har været nævnt nogle gange, kom der pludselig en lang række libanese. Skønt der har været krig i Libanon i 10 år, åbnedes der pludselig en eller anden form for kanal, så de kunne komme til Sverige, og der var ikke sket nogen som helst form for ændring i lovgivningen dér.

Derfor er der stadig intet som helst, der tyder på, at det er lovgivningen som sådan, der er anledningen til, at der er kommet flere flygtninge, men er den anledningen til, at flere, der har behov for asyl, er kommet til Danmark, flere, hvis liv var i fare, flere, der var udsat for tortur, så er vi naturligvis lykkelige for, at vi har mulighed for at tage imod dem.

Vi talte ikke om nødretssituationer i 1956 eller 1969, da der kom betydelig flere flygtninge. Jeg tror ikke, noget parti talte om nødretssituationer. Vi tog imod dem, og de integreredes godt i samfundet. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren mener, at der nu foreligger en nødretssituation. Er der en nødretssituation i dag, som efter ministerens opfattelse gør, at vi må fjerne nogle af de garantier, vi har givet udlændinge?

Og så forstår jeg ikke bebrejdelsen for, at den socialdemokratiske regering ikke styrede tilgangen af spontanflygtninge. Hvordan styrer man det spontane? Flygtningene kommer som spontanflygtninge, hvis de har mulighed for det, og vi tog imod dem, da de kom i vor regeringstid, således som den nuværende regering også bør gøre det. Men vi gav nogle bedre retsgarantier i det forlig, vi indgik med ministeren, og disse retsgarantier mener jeg at vi skal opretholde.

Torben Lund (S):

Jeg er sådan set lidt skuffet over det indlæg, justitsministeren havde her i debatten. Det var, ligesom det fremgik af indlægget, at det eneste formål med redegørelsesdebatten var at give folketinget nogle informationer om den gældende flygtningssituation. Hvis det var det eneste formål med redegørelsen, så kan jeg ikke forstå, at man ikke udarbej-

dede et notat, som man så kunne omdele til folketingsmedlemmer, og som kunne tjene til almindelig oplysning for folketingets medlemmer.

Når man har valgt at lave et notat i redegørelsesform, så må meningen vel være, at man fra ministerens side lægger op til en eller anden ændring af den gældende retstilstand, i dette tilfælde altså af udlændingeloven.

Når jeg er skuffet, er det, fordi ministeren ikke i sit indlæg her under redegørelsesdebatten på nogen måde afslørede, hvad det er for nogle ændringer af udlændingeloven, ministeren lægger op til. Jeg har hørt meget dårligt efter, hvis der var oplysninger fra ministeren om, hvad man skulle foretage sig. Derfor vil jeg da godt spørge justitsministeren: hvad er justitsministerens mening? Hvad er det for nogle ændringer, justitsministeren har lagt op til med denne redegørelsesdebat? Er det afvisning ved grænsen? Er det en ændring af første asylsøgningsbegrebet? Eller hvad er det? Det må man have gjort sig en mening om, når man ønsker en redegørelsesdebat.

Derudover vil jeg godt sige, at der i redegørelsen i afsnit 3 står:

»... at vi med den nugældende lov ikke er i stand til at reagere selv over for den størst tænkelige tilstrømning.«

Jeg vil godt spørge ministeren, om ikke det er en lapsus, at man har fået denne sætning med i redegørelsen. Jeg kan ikke læse udlændingelovens § 20 anderledes, end at der i tilfælde af en stærk og meget stærk tilstrømning af flygtninge her til landet er mulighed for at reagere i form af kontakt til FNs højkommisariat for at finde genbosætningsmuligheder.

Så skal jeg blot til slut bekræfte over for ministeren, at vi ikke er indstillet på, at der på nuværende tidspunkt skal ske lovændringer.

Agnete Laustsen (KF):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger i denne anden runde, men kun sige, at jeg synes, at denne debat meget tydeligt har vist, at det er gavnligt at få belyst og ikke mindst diskuteret konsekvenserne af den stigning i flygtningetallet, vi har været vidne til.

Jeg synes også, at debatten meget tydeligt har afsløret den uklarhed, der hersker om

[Agnete Laustsen]

mange begreber og faktiske forhold, f.eks. hvordan flygtninge bliver registreret i forskellige lande. Hr. Bernhard Baunsgaard var jo flere gange oppe med en række tal, som måske reelt ikke dækker de faktiske forhold, fordi flygtninge i de forskellige lande registreres efter forskellige metoder.

Jeg vil også gerne nævne det spørgsmål, hr. Torben Lund her til slut var lidt inde på, nemlig muligheden for at anvende § 20 i udlændingeloven ved massetilstrømning, hvor det er min opfattelse – jeg tror, justitsministeren vil komme ind på det – at denne regel næppe har det helt store praktiske anvendelsesområde, som jeg forstår at hr. Torben Lund tror at den har.

Jeg erkender da gerne, at der ikke som konsekvens af denne debat er lagt op til nogen ændring af udlændingelovgivningen, i alle tilfælde ikke her og nu, men jeg mener alligevel fortsat, at det vil være af betydning, at vi i retsudvalget tager en drøftelse af de problemer, som er blevet afdækket, i første række afvisningsproblematikken. Justitsministeren var inde på lovgivningen i de øvrige nordiske lande på dette område. Jeg mener også, at vi kunne have gavn af at diskutere og få belyst sondringen mellem bekvemlighedsflygtninge og spontanflygtninge. Endelig synes jeg, at det påkalder sig interesse at få drøftet mulighederne for indkvartering og underhold, mens flygtningene får deres sager behandlet.

Til slut vil jeg sige, at jeg håber, at vi i drøftelser i retsudvalget kan komme ind på Danmarks stilling i det europæiske samarbejde inden for dette område. Jeg tror, at vi må søge at nå frem til større ensartethed, men hvis vi skal kunne det, må vi i alle tilfælde have en række af disse ting belyst og større viden om det, end nogen af os formentlig har i dag.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal blot ganske kort tilslutte mig det, fru Agnete Laustsen lige har sagt, nemlig at vi fortsætter diskussionen, behandlingen, undersøgelsen af dette emne i retsudvalget, så vi dér kan få indhentet de vurderinger og supplerende oplysninger, som også jeg føler at der er behov for. Hvad det kan udvikle sig til hen ad vejen, synes jeg det er meget svært at gætte efter denne debat. Jeg synes ikke, at

det er noget helt entydigt billede, der har tegnet sig.

Alice Faber (SF):

Uvidenhed om praksis i andre lande og manglende viden eksisterer hos de borgerlige ordførere. Det er netop et tegn på, at den redegørelse, vi her debatterer, er utrolig mangelfuld. Det var i en sådan redegørelse, ministeren skulle orientere folketinget om, hvorfor situationen er sådan i Danmark, og hvordan den adskiller sig fra andre landes. Ministeren skulle hellere have brugt tiden til i meget større udstrækning at give redegørelsen et indhold i stedet for at skælde ud over noget, som ministeren er utilfreds med.

Vi er altså ikke enige i, at vi har brug for en drøftelse i retsudvalget om en lovændring, for vi mener ikke, der er brug for en lovændring lige nu. Men det betyder ikke, at man kan konkludere, som ministeren gør, at der, jeg ved ikke hvor mange år frem i tiden, ikke kan ske nogle ting, som gør, at der kunne blive brug for lovændringer. F.eks. gav jeg udtryk for, at vi nok synes, der er nogle forhold i forbindelse med familiesammenføringerne, som kunne gøre, at der var brug for at ændre noget på loven.

Derudover vil jeg sige noget om familiesammenføringerne generelt, for jeg synes ikke, at vi har været ret meget inde på det, og jeg synes, at der er mange problemer omkring familiesammenføringerne. Jeg har flere gange stillet spørgsmål til justitsministeren, men ikke fået svar på dem, fordi man har så travlt ovre i direktoratet. Det gør ikke problemerne mindre for mange af de mennesker, som venter på at få deres familie her til landet.

Jeg har været ude for sager, hvor det har taget op til 2-3 år, inden folk har fået at vide, hvorvidt de kunne få familien hertil, og inden familien er kommet herop.

Hvis vi skal fremme integrationsbestræbelserne, hvilket vel er meningen, er det meget vigtigt, at vi får gjort noget ved familiesammenføringerne. Jeg er af den opfattelse, at familiesammenføringssagerne skal udskydes af kvoten, og jeg vil gerne spørge ministeren, der ved flere lejligheder har givet udtryk for, at det skulle drøftes i regeringen: er der tegn på, at familiesammenføringssagerne kommer ud af kvoten, så de ganske automatisk bliver

[Alice Faber]

til noget, så snart man har fundet ud af, om der er mulighed for familiesammenføring?

Med hensyn til direktoratets bemanning har jeg forstået på forsamlingen her i dag, at man er indstillet på, at direktoratet skal have nogle flere medarbejdere. I den forbindelse synes jeg, det er vigtigt, hvis man er indstillet på, at direktoratet i nogle overgangsperioder skal have medarbejdere fra andre afdelinger, at man er meget opmærksom på, at man ikke i de andre afdelinger, som ikke får nye medarbejdere i stedet for de medarbejdere, der bliver udlånt, kommer til at lægge flygtningeproblemet for had, fordi de andre skal arbejde noget mere. Jeg synes, at man skal være meget opmærksom på, hvordan man internt i justitsministeriet arbejder, når man flytter personale fra den ene afdeling til den anden.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til det, ministeren sagde i anden omgang. Det var ganske vist i det store og hele en gentagelse af redegørelsen, men jeg havde ventet, at det ikke var kommet så kraftigt frem.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvordan vi skal stille os, hvis der nu kommer en massetilstrømning, har det allerede været nævnt af en af socialdemokratiets ordførere, hr. Torben Lund, at vi i udlændingelovens § 20 har en anvisning på, hvordan vi i så tilfælde skal bære os ad. Der må vi henvende os til og modtage hjælp gennem flygtningehøjkommissæren, og man kan føje til, at den praksis, der har været med hjælp til lande, altid har resulteret i, at andre lande er trådt til, måske ikke i så høj grad som ønskeligt var, men de er dog trådt til og hjælper. Så det er ikke korrekt, hvis ministeren fremstiller det på den måde, at det er for sent at gøre noget, hvis tilstrømningen fortsætter, for vi har allerede i loven en anvisning på det.

Jeg vil også gerne sige noget om dette, ministeren igen siger, at vi er helt enestående med hensyn til behandlingen af udlændinge. Ja vel, Danmark har på dette punkt nu en god stilling. Vi kan vel føje til, at Danmark før den nye udlændingelov havde en temmelig miserabel stilling sammenlignet med andre lande. Man kan måske minde om, at et af de få krav, der blev stillet til dansk lovgivning, da vi skulle ind i fællesmarkedet, ved-

rørte vores lov om udlændinges adgang til riget. Den var så ringe, at de andre EF-lande ikke kunne godtage den. Der blev faktisk ændret så lidt som overhovedet muligt.

Vi har nu bedret situationen betydeligt, men det er forkert, hvis man efter debatten her i eftermiddag skulle have den opfattelse, at Danmark er foran på alle punkter med hensyn til behandling af udlændinge. Må jeg pege på, at i Vesttyskland er asylretten ikke alene lovfæstet, men også grundlovssikret, men man må føje til, at den måde, de behandler de mennesker, der efter den vesttyske grundlov har ret til at blive behandlet som flygtninge, på, ikke er så god som den danske. I Sverige og Norge har en asylflygtning fra første færd adgang til at få fri advokathjælp. Det har han ikke i Danmark.

Det er nogle af de punkter, man kan pege på, og hvis ministeren vil fortsætte med denne diskussion og med denne påstand, så synes jeg, at vi i retsudvalget skulle bede om en sammenligning mellem Danmark og andre lande. Samlet må man nok indrømme, at det er rigtigt, at Danmark nu har en rimelig god stilling, og samlet kan man også godt sige, at det var ønskeligt, at de andre lande nu fik en lige så god lov som Danmark, men man kan ikke påstå, at vi på ethvert punkt er foran. Og hvorfor skulle det være sådan, at vi altid på dette område halser bagefter? Det gjorde vi i så mange år.

Må jeg endelig pege på det, jeg forsøgte at underbygge med mine oplysninger om, hvordan antallet af flygtninge stod i forhold til indbyggertallet, og det kan ikke bestrides, selv om der kan være forskellige oplysningsmåder. Det, der især er diskutabelt, er, om man tager alle asylansøgere med. Når så mange lande kan påvises at have bedre forhold, end vi har, så kan det vist ikke diskuteres, at Danmark ikke er særlig fremragende på dette punkt. Når man siger, at vi har en bedre lov – det er altså delvis rigtigt, samlet kan jeg såmænd godt acceptere det – så må man samtidig tilføje: men i den praksis, vi har, adskiller vi os ikke væsentligt fra andre lande, som vi gerne vil sammenlignes med, f.eks. Sverige og Norge, for ikke at gå længe væk, eller Schweiz.

Dohrmann (FP):

[Dohrmann]

Ministeren har jo ikke gjort sig til talsmand for ændring af de gældende regler. Det eneste, ministeren meget forsigtigt antyder, er, at det måske kunne være formålstjenligt med et ensartet regelsæt for vesteuropæiske lande vedrørende asyl. Selv dette beskedne pip – hvis jeg må betegne det sådan – er egentlig blevet jordet. Der er ikke flertal for noget som helst.

Det bringer mig til at spørge ministeren: hvis der i løbet af de kommende måneder kommer endnu flere og beder om politisk asyl her i Danmark, hvordan vil ministerens reaktion så være? Vil ministeren så forelægge folketinget forslag om en lovændring, eller vil ministeren komme med en ny redegørelse? Det kan absolut ikke udelukkes, at det sker.

Jeg vil også gerne have ministeren til at svare vedrørende det, der så flot kaldes en rationaliseret sagsbehandling af personer, der eksempelvis kommer fra Iran, fordi de er så mange, om ministeren ikke vil tage det op til nøjere overvejelse. Vi har jo hørt også fra politiets side, at man ikke føler sig helt tryk ved den aftale, der er indgået mellem ministeriet og rigspolitichefen, og som fremmedpolitiet har fået besked om er fremgangsmåden.

Jeg må helt ærligt sige, at som hele hændelsesforløbet har været her i dag, mener jeg egentlig, at de betænkeligheder, ministeren lidt camoufleret giver udtryk for i sin redegørelse, står meget svagt. Selvfølgelig findes der et flertal her i folketingssalen, der har den holdning, at uanset hvor mange der kommer, skal de lukkes ind, og vi har jo bedt om, at nogle af de ordførere satte blot et enkelt tal på, men det må jeg konstatere ikke kan lade sig gøre, det ønsker de ikke.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det skal kun blive nogle ganske få bemærkninger.

Jeg må sige til både hr. Dohrmann og fru Alice Faber, at jeg tror ikke, at vi tjener noget formål ved at drøfte dette spørgsmål om flygtninge fra Iran nærmere. Ellers må jeg bede om mere konkret at få at vide, hvad det er for indvendinger. Som jeg meddelte, er der truffet aftale med rigspolitichefen om behandlingen af disse sager. Ærlig talt ved jeg ikke rigtig, hvad man mener med de ind-

vendinger, der er kommet. Det kan kun være, fordi man ønsker mere bureaukratiske tilstande. Det ville i hvert fald undre mig, hvis hr. Dohrmann skulle have den opfattelse, så det går jeg ud fra at han ikke har.

Hr. Ole Espersen spurgte, om vi havde en nødretssituation i dag. Nej, det mener jeg ikke vi har. Jeg mener heller ikke, at vi har en situation som den, der er nævnt i lovens § 20, som hr. Bernhard Baunsgaard og andre var inde på.

Jeg synes nok, at forventningerne til § 20 er overordentlig store, langt større end det er rimeligt. Hvad er det, der står i § 20? Det er, at hvis der kommer en omfattende indstrømning af flygtninge, så kan deres asyltilladelse inddrages, såfremt tredjeland har erklæret sig villig til at modtage og yde de pågældende beskyttelse. Der er altså flere led, man skal igennem. Navnlig skal det behandles i flygtningenævnet i hvert enkelt tilfælde. Det er ikke sådan, at man, hvis der kommer 5.000 flygtninge på én gang, kan behandle alle sager samtidig. Hver enkelt sag skal behandles i flygtningenævnet. Der skal tages stilling til, om tilstrømningen har været af en sådan art, som er nævnt i § 20. Der skal tages stilling til, om det individuelt for den pågældende er rimeligt, at han mister sin asyltilladelse, og endelig skal der være et tredjeland, der vil modtage dem. Det er vel forkert at sige, at jeg ikke tror, at tredjelændene hænger på træerne, det gør de vel sjældent. Men jeg tror, man får meget vanskeligt ved at få lande til i en sådan situation at erklære sig som modtagere.

Man kan også overveje en anden ting: hvor berettiget er vi til selv ved en betydelig tilstrømning at forlange, at andre lande skal overtage vore problemer? Vi ved jo, at der er overordentlig mange flygtninge rundt omkring i verden. Skal vi sige, at nu skal andre lande først og fremmest tage sig af de flygtninge, vi har givet asyl her i landet, når vi ved, at der er millionvis af flygtninge rundt omkring i verden, der kun venter på at blive bragt, og hvor det kan gå ud over dem? Det vil jo også komme ind i billedet i det øjeblik, vi skal drøfte det.

Hr. Ole Espersen hævdede, at jeg havde sagt noget om, at den socialdemokratiske regering ikke havde styret tilgangen af spontanflygtninge. Det gjorde jeg ikke. Jeg sagde, at tallene for spontanflygtninge var meget

[Justitsministeren]

lave i den periode, vi her talte om. Men hvis man ønskede at stå som værtsland for flere flygtninge dengang, så havde man jo alle muligheder for det, for det behøvede ikke kun at være spontanflygtninge. Der var flygtninge nok, man kunne invitere hertil, hvis man gerne dengang ville have været oppe på et højere tal.

Så må jeg sige til hr. Torben Lund og socialdemokratiet, at der er nogle af spørgsmålene, jeg har svært ved at forstå. Jeg har – det er jeg ked af, jeg kan jo så godt lide socialdemokratiet og alle tilstedeværende – svært ved at forstå, hvorfor man først og sidst afviser at drøfte loven, men så går herop, jeg ved ikke, om det var 10 eller 12 gange, og spørger forskellige: hvad er det, I vil foreslå ændret? Hvilken interesse har dog det, når man på forhånd siger, at man ikke vil være med? Hvorfor bliver man så ved med disse gentagne spørgsmål til fru Agnete Laustsen, til hr. Bjørn Elmquist, hr. Kofod-Svendsen, og hvem der ellers har været oppe, og altså også til mig nu? Jeg blev spurgt, om jeg kunne tænke mig at drøfte muligheden for afvisning ved grænsen. Det mener jeg udmærket man kan drøfte, så vi kunne få samme ordening, som de har i Sverige. Så er det dog konkret sagt på dette område, at det, jeg tilstræbte, var, at vi havde samme muligheder, som de i dag har i Sverige, i Holland, i Storbritannien, i Norge, og hvilke lande det ellers er. Så er det besvaret.

Alle de spørgsmål, man stiller til alle andre ordførere om, hvad det er, de vil foreslå, stiller man altså fra socialdemokratisk side på baggrund af, at man først erklærer, at man ikke vil være med til noget som helst. Hr. Torben Lund sluttede sin tale med at sige: nu er der ingen, der må misforstå noget, for vi vil ikke være med til nogen ændringer. Det vil vist være for fint et udtryk at bruge, at det hele så kun har akademisk interesse, for så har det jo slet ingen interesse. Men lad os nu se, hvad det er, man drøfter i retsudvalget. Jeg er selvfølgelig interesseret i, om der er bevægelse, og hvis der er det, så kan vi tales ved.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg synes, tingene vendes helt på hovedet. Det må dog være naturligt, når justitsministe-

ren føler anledning til at gennemføre en redegørelsesdebat her i folketinget, at vi så hver især fra de enkelte partier kan spørge justitsministeren, hvad meningen med denne redegørelsesdebat skal være. Det har interesse ikke bare for mig, ikke bare for socialdemokratiet at høre: hvad er egentlig justitsministerens dybere mening med ikke at give folketinget et notat om flytningssituationen, men at lægge op til en redegørelsesdebat i folketinget? Meningen må dog være, at man har en eller anden tanke om, at der skal foretages nogle initiativer. Så er det bare, jeg spørger – og det synes jeg da kunne have interesse for os alle sammen – : hvad er det for nogle initiativer, justitsministeren har tænkt på? De står jo ikke i redegørelsen. Når jeg gik op og bad om at få det at vide, var det selvfølgelig, fordi vi heller ikke fik det at vide, da justitsministeren havde ordet. Jeg tror, vi alle sammen har siddet med en forventning om, at justitsministeren i hvert fald i sit indlæg her i folketingssalen ville fortælle folketinget og offentligheden, hvad det er for nogle tanker, justitsministeren havde gjort sig om indskrænkninger i flytninges retsstilling, på hvilken måde man kunne begrænse antallet af flygtninge.

Hvis det er sådan, at det, justitsministeren ønsker, er en bestemmelse, der går ud på, at man skal kunne afvise flygtninge, hvis ansøgningen er åbenbart grundløs, kunne jeg godt tænke mig at høre, om justitsministeren mener, at de iranske flygtninge, der kommer her til landet, ville kunne afvises med den begrundelse. Det er jo dem, der er årsagen til hele debatten.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det vil jeg mægtig gerne svare på, men jeg skal bare have ét svar først fra hr. Torben Lund. Der er ingen, der skal bilde mig ind, at det store parti socialdemokratiet bare melder pas og ikke har nogen som helst stilling. Er socialdemokratiet parat til at drøfte spørgsmålet om en afvisning, så er jeg klar til at fortælle, hvordan vi skal gøre det. Er socialdemokratiet parat til at drøfte andre af de problemer, der er nævnt i den omfattende og udmærkede og klare redegørelse? Hvis socialdemokratiet er det, så er jeg meget parat til at sige, hvordan jeg mener det skal formuleres. Men hvis det bare er et parti, der

[Justitsministeren]

melder pas, sætter sig hen og venter og siger: »ja men det overlader vi helt til andre«, sådan som det sker i andre spørgsmål, så har det jo ikke nogen som helst interesse at begynde at formulere noget – bare for at socialdemokratiet kunne få den fornøjelse at sidde og læse på det. Nej, lad os få at vide: vil socialdemokratiet drøfte det, eller vil man ikke?

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg har sagt indtil flere gange her fra talerstolen, at vi ikke mener, der på nuværende tidspunkt er noget grundlag for at ændre lovgivningen. Men jeg mener stadig væk, at justitsministeren vender problemerne på hovedet. Det er dog ikke socialdemokratiet, der har bedt om en redegørelsesdebat her i folketinget. Det er justitsministeren, der har givet en redegørelse til folketinget. Det er justitsministeren, der dermed har bedt om at få en debat i folketinget om flygtningespørgsmålet. Men justitsministeren vil altså ikke fortælle, hvad der egentlig er den dybere mening bag denne redegørelse og den debat, vi har haft her i dag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har givet en redegørelse. I den meddeles, at der er problemer knyttet til den nuværende lov, der kunne begrunde en ændring af loven. Jeg har erklæret mig parat til at formulere dette. Men jeg ønskede først at høre, hvad folketinget sagde, for der er jo ingen grund til at spille tiden med et lovforslag, der er flertal imod. Der er heller ingen grund til at spille tiden med et lovforslag, hvis vor forligspartner socialdemokratiet på forhånd siger, at det ikke vil være med til noget som helst. Det er jo det svar, vi har fået fra socialdemokratiet i dag. Man vil ikke være med til noget som helst. Det har vi taget til efterretning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af den sidste diskussion, får man næsten lyst til at citere hosebåndsortens inskription: »Honi soit qui mal y pense« – skam få den, der tænker ondt om det.

Der må dog have været en eller anden mening, da ministeren stemte for § 20 i den gældende lov om udlændinge. Det er den paragraf, hvor der står, at hvis man får massetilstrømning, så henvender man sig til De Forenede Nationer og beder højkommissæren om at være behjælpelig. Nu må ministeren ikke lade os få det indtryk, at der slet ingen mening er bag ved den bestemmelse, og at den er helt ubrugelig. Jeg tror ikke, den er ubrugelig. Jeg vidste, dengang jeg stemte for den, at det var muligt at få hjælp. Jeg må måske i dag have lov til at underbygge dette med at henvise til Amerika, der i sammenligning med Danmark modtager mange flygtninge. I 1982 havde de én flygtning pr. 231 indbyggere, mens Danmark havde én flygtning pr. 1.275 indbyggere eller sådan noget. Hovedparten af de flygtninge, der kom til Amerika, var kommet gennem et andet land. Det var bl.a. det, vi byggede på, da vi stemte for § 20. Jeg kan aldeles ikke se, at ministeren har sandsynliggjort, at der ikke er noget værn eller noget redskab til at bringe os ud af en virkelig alvorlig situation.

Der er også grund til at sige, at der er vel ingen, der kan regne med, at fordi krigen mellem Irak og Iran nu har varet over 4 år, så bliver den ved i det uendelige. Det er jo baggrunden for, at vi modtager så mange flygtninge fra Iran.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m.v. (Sager om ægteskab eller forældremyndighed).

(Fremsat 10/10 84).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om ændring af myndighedsloven m.v.

(Fremsat 10/10 84).